

เรื่อง

การแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องเรื่องการหยุดนับระยะเวลา      ปลดบุคคลจากการล้มละลาย

โครงการพัฒนาระบบงานกฎหมายนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรมตามหลักสูตรการพัฒนานักกฎหมายภาครัฐ  
ระดับต้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พ.ศ. 2549

โครงการแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องเรื่องการหยุดนับระยะเวลา

ปลดบุคคลจากการล้มละลาย

โดย

นายณัฐพล

นายปิยะพงษ์

นายพิสิษฐ์

นายวิเชียร

นางสาวชุตินา

นายธีรยุทธ

นางนาถวดี

นายไพโรจน์

นายสุรพล

นางสาวสิริวรรณ

นายเจตพันธ์

นางสาวกัจจา

นายเมธีวัฒน์

เนตรพุกกณะ

นัยนาภากรณ์

อามระรัตนะ

เผ่าชู

โชคพงษ์อุดมชัย

ยอดเพชรไทย

ภูเด่นไสย

ชัยหุ่ย

อักษรเนียม

จันทร์สิน

สุนิพล

ท้าวสกุล

คำเสื่อ

## บทคัดย่อ

กฎหมายล้มละลายของประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขมาแล้วหลายครั้ง โดยเฉพาะการเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การฟื้นล้มละลายของบุคคลธรรมดา โดยผลของกฎหมาย ตามมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2542 มีความแตกต่างจากหลักการประนีประนอมนี้ หลักการปลดจากล้มละลาย และหลักการยกเลิกล้มละลาย ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 อีกทั้งมิได้วางหลักการและเงื่อนไขไว้อย่างรัดกุมและชัดเจน ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับผลของการฟื้นจากการล้มละลาย โดยเฉพาะการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ จึงได้มีการยกเลิกมาตรา 35 ดังกล่าว โดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2547 และเพิ่มหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปลดบุคคลจากการล้มละลายและการหยุดนับระยะเวลาปลดจากล้มละลาย ซึ่งตามมาตรา 81/2 และมาตรา 81/3 ได้กำหนดให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นผู้ยื่นคำขอต่อศาลให้มีคำสั่งหยุดนับระยะเวลาปลดจากล้มละลายของบุคคลล้มละลายในกรณีทั่วไป ก่อนระยะเวลาปลดจากล้มละลาย 3 ปี จะสิ้นสุดลง กรณีที่บุคคลล้มละลายไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการรวบรวมทรัพย์สิน โดยไม่มีเหตุอันควร เมื่อมีการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวมาระยะหนึ่ง อาจมีผลกระทบต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะเจ้าหนี้ ลูกหนี้ และกองทรัพย์สินของลูกหนี้ รวมถึงระบบเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมของประเทศ อาจเกิดความไม่เป็นธรรมตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ตลอดจนเกิดปัญหาในทางปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ในขั้นตอนการยื่นคำขอต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งหยุดนับระยะเวลาที่มีความยุ่งยาก ลำช้า ก่อให้เกิดอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์และศาล เป็นผลให้ปริมาณงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์และศาลมีเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น โครงการพัฒนาระบบงานกฎหมาย เรื่อง การแก้ไขข้อขัดข้องเรื่องการหยุดนับระยะเวลาปลดบุคคลจากการล้มละลาย จึงได้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมาและหลักเกณฑ์ของการปลดล้มละลายที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน โดยเปรียบเทียบหลักกฎหมายล้มละลายของประเทศอังกฤษซึ่งเป็นแม่แบบในการแก้ไขกฎหมายในเรื่องการปลดจากล้มละลายของประเทศไทย ศึกษาถึงการตีความ การบังคับใช้กฎหมายและระเบียบวิธีปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการหยุดนับระยะเวลาการปลดล้มละลาย เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบของคู่ความ ผู้มีส่วนได้เสีย และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคมโดยรวมของประเทศ เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องในการบังคับใช้กฎหมาย ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดความเป็นธรรมตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย โดยการศึกษาหลักเกณฑ์ กระบวนการขั้นตอนการปลดล้มละลาย ของไทยที่มีผลบังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน เปรียบเทียบระหว่างการฟื้นจากบุคคลล้มละลาย ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2542 มาตรา 35 และการปลดจากการล้มละลาย ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 แก้ไขโดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2547 มาตรา 81/1 และเปรียบเทียบหลักเกณฑ์การปลดล้มละลายโดยผลของกฎหมายของประเทศอังกฤษกับประเทศไทย ศึกษาถึงขั้นตอนและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการหยุดนับระยะเวลา ผลกระทบ ตลอดจนถึงปัญหาอุปสรรคในการหยุดนับระยะเวลาปลดบุคคลจากการล้มละลาย

ผลการศึกษาปรากฏว่ากฎหมายล้มละลายของประเทศไทย มีแนวคิดเดียวกับหลักกฎหมายของหลายประเทศ โดยเฉพาะกฎหมายล้มละลายของประเทศไทยซึ่งเป็นแม่แบบของกฎหมายล้มละลายของประเทศไทยที่ประสงค์ให้บุคคลล้มละลายได้เริ่มต้นชีวิตใหม่ และใช้ความสามารถที่มีเป็นกำลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยได้ แต่ขณะเดียวกันก็ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการหยุดนับระยะเวลาปลดจากการเป็นบุคคลล้มละลาย เพื่อเป็นมาตรการลงโทษบุคคลล้มละลายที่ไม่สุจริต ที่ไม่ให้ความร่วมมือต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ใจประวิงคดี ซุกซ่อน ปกปิดทรัพย์สิน ยังคงมีสถานะเป็นบุคคลล้มละลายในอีกช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อให้เจ้าหนี้และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ มีระยะเวลาเพิ่มขึ้นในการสืบหาทรัพย์สินของบุคคลล้มละลายทุจริตปกปิดไว้ เพื่อนำมาชำระหนี้ให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ ทำให้บุคคลล้มละลายเห็นความสำคัญของการให้ความร่วมมือต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ในการรวบรวมทรัพย์สิน และไม่ให้บุคคลล้มละลายที่ไม่สุจริตใช้เป็นช่องทางให้ตนเองหลุดพ้นจากภาระหนี้สิน แต่การกำหนดให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นผู้ยื่นคำขอหยุดนับระยะเวลานั้น เมื่อได้ปฏิบัติงานไปแล้วระยะหนึ่งพบว่ายังมีข้อขัดข้องบางประการที่สมควรจะต้องมีการปรับปรุงเพื่อลดขั้นตอนที่ซับซ้อนยุ่งยากลง ให้มีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น ยังผลให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความเป็นธรรมในสังคม สมตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย คณะผู้จัดทำจึงได้เสนอแนวทางแก้ไขข้อขัดข้อง โดยกำหนดเป็นมาตรการระยะสั้นเห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งกรมบังคับคดี เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการยื่นคำขอหยุดนับระยะเวลาปลดบุคคลจากการล้มละลาย กรณีบุคคลล้มละลายไม่มาให้การสอบสวนเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินต่อ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยื่นคำขอหยุดนับระยะเวลาปลดล้มละลาย เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ล้มละลายแล้ว กรณีให้การสอบสวนแล้วแต่มิได้ไปให้การไต่สวนโดยเปิดเผยในชั้นศาล ให้ยื่นต่อศาลให้ไต่สวนมีคำสั่ง ภายหลังจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แถลงต่อศาลให้ออกหมายจับ กรณีปรากฏข้อเท็จจริงอื่นใดที่มีเหตุหยุดนับระยะเวลาการปลดจากล้มละลาย นอกจากกรณีดังกล่าวให้ยื่นคำขอหยุดนับระยะเวลาการปลดจากล้มละลายต่อศาลเสนอศาลเมื่อมีข้อเท็จจริงปรากฏ ส่วนมาตรการระยะยาวสมควรให้ปรับปรุงกฎหมายล้มละลายในส่วนที่กำหนดวิธีการให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เป็นผู้ยื่นคำขอหยุดนับระยะเวลาปลดจากการล้มละลาย โดยให้ศาลไต่สวนคำขอก่อนมีคำสั่งหยุดนับระยะเวลาตาม มาตรา 81/2 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 แก้ไขเพิ่มเติม โดย พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2547 เป็น “เมื่อได้รับรายงานจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นหนังสือว่าบุคคลล้มละลายมิได้ให้ความร่วมมือในการรวบรวมทรัพย์สิน ให้ศาลมีคำสั่งหยุดนับระยะเวลาปลดบุคคลจากล้มละลายไว้รวมกันไม่เกิน 2 ปี นับแต่วันที่ได้รับรายงานจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ หรือวันที่ศาลสั่ง หากศาลไม่มีคำสั่งเป็นประการใดก่อนพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา 81/1 ให้ถือว่าศาลมีคำสั่งตามรายงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์”

หากมีการแก้ไขตามแนวทางที่คณะผู้จัดทำโครงการนี้เสนอข้างต้น จะช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายให้กับเจ้าหนี้ หรือกองทรัพย์สินของบุคคลล้มละลาย ลดขั้นตอนในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์

ทรัพย์สินและศาล เป็นการประหยัคงบประมาณของประเทศชาติได้อีกทางหนึ่ง ส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายล้ม  
ละลายเป็นไปตามเจตนารมณ์ ส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมของประเทศต่อไป

### กิตติกรรมประกาศ

โครงการพัฒนาระบบงานกฎหมายฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่ง  
จากท่านวราภรณ์ ยิ้มพานิชย์ รองอธิบดีกรมบังคับคดี (ฝ่ายพัฒนา) ท่านขวัญระพี จุฬาริมพันธ์  
ผู้อำนวยการกองยึดทรัพย์สิน ท่านชาติ รัตนานนท์ ผู้อำนวยการกองบังคับคดีล้มละลาย 5 และท่าน  
ทัศนีย์ เปาอินทร์ หัวหน้ากลุ่มงานที่ 6 กองบังคับคดีล้มละลาย 1 ที่ให้ความกรุณาสละเวลา อันมี  
ค่าในการรับเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ คำปรึกษา อีกทั้งยังคอยช่วยเหลือตรวจทานแก้ไขข้อบก  
พร่องต่าง ๆ ในโครงการนี้มาโดยตลอด

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่กลุ่มงานนโยบายและแผน สำนักงานเลขาธิการกรม และ กลุ่ม  
งานวิชาการ สำนักงานวางทรัพย์กลางที่เอื้อเฟื้อข้อมูล ตลอดจนเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ชาวกรมบังคับคดี ที่  
ได้แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ จนทำให้โครง  
การพัฒนาระบบงานกฎหมายฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

โครงการพัฒนาระบบงานกฎหมายฉบับนี้คงไม่อาจสำเร็จลงได้ หากปราศจากความ  
ร่วมมือร่วมใจ ทูมเทกำลังกายกำลังใจ และเสียสละเวลาของคณะผู้จัดทำในกลุ่มทุกคน หากโครง  
การพัฒนาระบบงานกฎหมายฉบับนี้ยังมีข้อบกพร่องหรือไม่สมบูรณ์ในเนื้อหาประการใด คณะผู้จัด  
ทำขอน้อมรับและขอภัยไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

คณะผู้จัดทำ

กลุ่ม 7

## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและสภาพปัญหา.....	2
1.2 วัตถุประสงค์และขอบเขตในการศึกษา.....	5
2. การปลดบุคคลจากการล้มละลาย.....	7
2.1 หลักเกณฑ์ กระบวนการ ขั้นตอนการปลดล้มละลาย.....	7
2.2 เปรียบเทียบการพ้นจากบุคคลล้มละลาย และการปลดจากล้มละลาย โดยผลของกฎหมาย.....	10
2.3 เปรียบเทียบการปลดจากล้มละลายของประเทศไทยกับประเทศอังกฤษ..	12
3. การหยุดนับระยะเวลาปลดบุคคลจากการล้มละลาย.....	20
3.1 ขั้นตอนและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการหยุดนับระยะเวลา.....	20
3.2 ผลการหยุดนับระยะเวลาการปลดบุคคลจากการล้มละลาย.....	23
3.3 ปัญหาในการหยุดนับระยะเวลาการปลดบุคคลจากการล้มละลาย.....	25

4. สรุปผลของการศึกษาและข้อเสนอแนะ.....	29
4.1 สรุปผลของการศึกษา.....	29
4.2 ข้อเสนอแนะ.....	29
บรรณานุกรม.....	32
ภาคผนวก.....	33
ประวัติผู้ศึกษา.....	38

# บทที่ 1

## บทนำ

กฎหมายล้มละลาย คือกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อจัดการชำระสะสางทรัพย์สินหรือหนี้สินของลูกหนี้ที่มีหนี้สินล้นพ้นตัว รวมทั้งสิทธิที่ลูกหนี้พึงมีพึงได้ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต เพื่อจัดแบ่งทรัพย์สินของลูกหนี้แก่บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายโดยเสมอภาคกัน หากนำเงินหรือทรัพย์สินแบ่งชำระหนี้จนหมดแล้ว แต่ยังไม่พอชำระหนี้ก็ให้ถือว่าหนี้เป็นอันสิ้นสุดลงไป ทั้งนี้ การล้มละลายของลูกหนี้จะเริ่มต้นทันทีที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์โดยไม่ต้องรอให้ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายเสียก่อน แต่การล้มละลายที่เริ่มต้นทันทีตามมาตรา 62 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มีความหมายเฉพาะการล้มละลายที่เกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้เท่านั้น มิได้หมายความรวมไปถึงสถานภาพของลูกหนี้ด้วย เพราะสถานภาพของลูกหนี้คือการเป็นบุคคลล้มละลายนั่น จะเริ่มต้นเมื่อศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย กล่าวคือการเป็นบุคคลล้มละลายนั่นจะเริ่มต้นเมื่อศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายแล้วเท่านั้น และการเป็นบุคคลล้มละลายของลูกหนี้จะไม่มีผลย้อนหลังไปเริ่มต้นตั้งแต่วันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ตามมาตรา 62 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 ดังนั้น การที่ลูกหนี้ถูกศาลพิพากษาให้ล้มละลายย่อมส่งผลกระทบต่อสถานะทางสังคมของลูกหนี้และครอบครัว รวมทั้งยังเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อไปยังเศรษฐกิจของประเทศโดยรวมได้ทางหนึ่ง แต่เนื่องจากกฎหมายล้มละลายมิได้มีเจตนารมณ์ในการลงโทษลูกหนี้ที่มีหนี้สินล้นพ้นตัว แต่เป็นการป้องกันมิให้เจ้าหนี้เร่งรัดหนี้สินจนก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมา จนอาจกล่าวได้ว่ากฎหมายล้มละลายเป็นกฎหมายที่มุ่งจะปลดหนี้ให้เฉพาะลูกหนี้ที่สุจริต

หลักกฎหมายล้มละลายในหลายประเทศ เมื่อลูกหนี้ถูกศาลพิพากษาให้ล้มละลายแล้ว หากปล่อยให้ลูกหนี้ยังคงมีสถานะเช่นนั้นต่อไปเป็นระยะเวลานาน ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ในทางอื่นใดอีก จึงควรปล่อยให้ลูกหนี้เริ่มต้นชีวิตใหม่ (Fresh start) โดยเร็ว จึงมีมาตรการในการปลดบุคคลธรรมดาจากการล้มละลาย ซึ่งในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับว่ากฎหมายของประเทศนั้นๆ จะให้ลูกหนี้เริ่มต้นชีวิตใหม่อย่างไร

ดังนั้น จึงถือได้ว่า การปลดล้มละลายคือสาระสำคัญของการเริ่มต้นชีวิตใหม่ เพื่อให้บุคคลล้มละลายไม่ถูกจำกัดสิทธิต่อไป แต่การปลดล้มละลายอาจเป็นช่องทางให้ผู้ที่ไม่สุจริตได้รับประโยชน์ด้วย จำเป็นต้องมีบทลงโทษโดยการหยุดนับระยะเวลาไม่ให้บุคคลล้มละลายที่ไม่สุจริตได้รับการปลดการล้มละลาย แต่เหตุแห่งการหยุดนับระยะเวลาการปลดล้มละลายปัจจุบันก่อให้เกิดความเป็นธรรมกับผู้ถูกกระทบหรือไม่ เป็นเรื่องที่ต้องศึกษาเพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงและปัญหาของผลการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อประโยชน์ให้สามารถทราบแนวทางแก้ไขต่อไป



## 1.1 ความเป็นมาและสภาพปัญหา

เดิมพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 ของประเทศไทย แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขมาแล้วหลายครั้ง ตั้งแต่ พ.ศ.2511 พ.ศ. 2526 จนถึง พ.ศ. 2541 กับ พ.ศ. 2542 และล่าสุด คือ พ.ศ. 2547 ก็ยังคงหลักการที่ตั้งสันนิษฐานเบื้องต้นให้แก่ลูกหนี้ว่า **“มีหนี้สินส่วนตัว”** เพราะมีหนี้สินแล้วไม่ชำระ (ตามมาตรา 8) แต่โอกาสที่ลูกหนี้จะหลุดพ้นจากหนี้สินเพื่อเริ่มต้นชีวิตใหม่ ยังคงมีหนทางที่จะกระทำได้ เช่น การขอประนอมหนี้ก่อนล้มละลาย (มาตรา 45-60) การขอประนอมหนี้ภายหลังล้มละลาย (มาตรา 63) การปลดจากล้มละลาย (มาตรา 68-84) การยกเลิกการล้มละลาย (มาตรา 135-138) เป็นต้น นอกจากนี้ยังเพิ่มหลักการที่ก่อให้เกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์อย่างมาก กล่าวคือตามมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2542 ที่ว่า **“บรรดาคดีล้มละลายที่ศาลมีคำพิพากษาให้ลูกหนี้ ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาเป็นบุคคลล้มละลาย และหนี้อันเป็นมูลเหตุที่ฟ้องล้มละลายไม่มีลักษณะเป็นการทุจริต ให้ลูกหนี้พ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลายเมื่อครบสามปี นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย และให้นำบทบัญญัติมาตรา 76 และมาตรา 77 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาใช้บังคับโดยอนุโลม”** ทั้งนี้หลักการพ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลายโดยอัตโนมัติตามมาตรา 35 นี้ ยังแตกต่างจากหลักการประนอมหนี้ หลักการปลดจากล้มละลาย และหลักการยกเลิกล้มละลาย ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 อีกทั้งในการพ้นจากล้มละลายโดยอัตโนมัตินี้มิได้วางหลักการและเงื่อนไขไว้อย่างรัดกุมและชัดเจน ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับผลของการพ้นจากการล้มละลาย โดยเฉพาะการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ตามมาตรา 109 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 ตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 11) ที่ว่า **“การพ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลายดังกล่าวย่อมเป็นการหลุดพ้นจากหนี้สินอันเป็นสถานะเฉพาะตัวของลูกหนี้เท่านั้น โดยไม่มีผลให้ทรัพย์สินของลูกหนี้หลุดพ้นไปแต่อย่างใด และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยังคงมีอำนาจดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ได้รับรวบรวมไว้แล้ว หรืออยู่ในระหว่างการจัดการของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต่อไปจนแล้วเสร็จ เพื่อนำมาแบ่งให้เจ้าหนี้ในคดีล้มละลายต่อไป”**<sup>1</sup> อย่างไรก็ตามหลักการของบทบัญญัติในเรื่องนี้เป็นช่องทางหนึ่งที่ช่วยให้บุคคลล้มละลายที่สุจริต ได้มีโอกาสพ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลาย สมควรคงหลักการดังกล่าวไว้ด้วยเหตุนี้เอง ในปี พ.ศ. 2547 รัฐสภาของไทยจึงได้ผ่านพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2547 ให้ยกเลิกมาตรา 35 ดังกล่าวโดยให้เพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการปลดจากล้มละลายเพื่อให้การพ้นจากล้มละลายโดยอัตโนมัติได้มีกระบวนการที่รัดกุมยิ่งขึ้น และเพื่อให้ลูกหนี้ยังคงรับผิดชอบในการชำระหนี้ตามหลักของการปลดจากการล้มละลายนั่นเอง ซึ่งเดิมเมื่อศาลพิพากษาให้ลูกหนี้

---

<sup>1</sup> บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องหารือข้อกฎหมายตามมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2542

เป็นบุคคลล้มละลายแล้ว บุคคลล้มละลายจะได้รับการปลดจากล้มละลายได้เพียงกรณีเดียว คือ เมื่อศาลมีคำสั่งปลดจากล้มละลายเท่านั้น จึงสมควรแก้ไขหลักเกณฑ์ที่ศาลจะสั่งปลดจากล้มละลายให้ชัดเจน เพื่อเป็นหลักประกันแก่บุคคลล้มละลายว่าหากดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว จะสามารถได้รับการปลดจากล้มละลาย ดังนั้น การแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการปลดจากล้มละลายดังกล่าวนี้ จึงได้มีการกำหนดให้ชัดเจนว่าได้มีการเพิ่มกรณีการปลดจากล้มละลายโดยผลของกฎหมายอีกกรณีหนึ่ง จากเดิมที่มีเพียงการปลดจากล้มละลายโดยการร้องขอต่อศาล และแก้ไขหลักการเดิมจากที่กำหนดให้เป็นดุลพินิจของศาลในการมีคำสั่งปลดจากล้มละลาย เป็นกำหนดให้ศาลมีคำสั่งปลดจากล้มละลายเมื่อกรณีเข้าเงื่อนไขที่กำหนดไว้ คือ ได้มีการแบ่งทรัพย์สินชำระให้แก่เจ้าหนี้ที่ขอรับชำระหนี้ไว้แล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 และบุคคลนั้นไม่เป็นบุคคลล้มละลายทุจริต จึงกำหนดให้เป็นหลักประกันแก่บุคคลล้มละลายว่า หากดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว ก็จะได้รับปลดจากล้มละลาย ส่วนการยกเลิกมาตรา 72 ถึงมาตรา 75 ซึ่งเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่ศาลใช้ประกอบการพิจารณาในการมีคำสั่งปลดหรือไม่ปลดจากล้มละลายออก เนื่องจากไม่มีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดไว้แล้ว เพราะได้เปลี่ยนหลักการปลดจากล้มละลายโดยคำสั่งศาลจากการใช้ดุลพินิจ เป็นให้ศาลมีคำสั่งเมื่อครบองค์ประกอบที่กฎหมายกำหนด

หลักการการปลดล้มละลายกรณีที่เป็นบุคคลธรรมดาตามพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2547 ที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมตามมาตรา 67/1 เป็นบทบัญญัติที่บัญญัติเพิ่มเติมขึ้นใหม่โดยมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2547 ที่กำหนดให้บุคคลล้มละลายอาจได้รับการปลดจากล้มละลายได้ 2 กรณี คือ

1. การปลดบุคคลธรรมดาจากล้มละลาย เมื่อศาลได้มีคำสั่งปลดจากล้มละลาย ซึ่งกฎหมายได้ให้อำนาจแก่ศาลในการสั่งคำขอปลดจากล้มละลายไว้มาตรา 71 (ความเดิมถูกยกเลิกและบัญญัติข้อความขึ้นใหม่โดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2547 มาตรา 8)

2. การปลดบุคคลธรรมดาจากล้มละลายทันทีที่พ้นกำหนดระยะเวลาตามกฎหมายตามมาตรา 81/1 การปลดล้มละลายตามมาตรานี้เป็นหลักการที่นำมาจากพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2542 มาตรา 35 แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการปลดล้มละลายโดยผลของกฎหมายใหม่ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2547 มาตรา 81/1 ถึงมาตรา 81/4 ดังนี้

มาตรา 81/1 กำหนดให้ปลดบุคคลธรรมดาจากล้มละลายทันทีที่พ้นกำหนดระยะเวลา 3 ปี นับแต่วันที่ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย เว้นแต่ในกรณีอื่นเนื่องมาจากการกระทำบางประการของบุคคลล้มละลายที่ไม่สมควรได้รับการปลดจากการล้มละลาย ตามกำหนดระยะเวลาปกติดังต่อไปนี้ ให้กำหนดระยะเวลาในการปลดจากล้มละลาย นานกว่า 3 ปี ได้แก่

กรณีที่ 1 บุคคลนั้น ได้เคยถูกพิพากษาให้ล้มละลายมาก่อนแล้ว และยังไม่พ้นระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลได้พิพากษาให้ล้มละลายครั้งก่อนจนถึงวันที่ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ครั้งหลัง ให้ขยายระยะเวลาเป็น 5 ปี

กรณีที่ 2 บุคคลนั้นเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต โดยแยกบุคคลล้มละลายทุจริตออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 บุคคลล้มละลายทุจริตในกรณีทั่วไปให้ขยายระยะเวลาเป็น 10 ปี เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุผลพิเศษและบุคคลนั้นถูกศาลพิพากษาให้ล้มละลายมาไม่น้อยกว่า 5 ปี ศาลจะสั่งปลดจากล้มละลายก่อนครบกำหนด 10 ปีตามคำขอของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หรือของบุคคลล้มละลายนั้นก็ได้

2.2 บุคคลล้มละลายทุจริตอันเนื่องมาจากหรือเกี่ยวกับการกระทำความผิดอันมีลักษณะเป็นการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ให้ขยายระยะเวลาเป็น 10 ปี โดยไม่มีข้อยกเว้นดังเช่นกรณีบุคคลล้มละลายทุจริตในจำพวกแรก เนื่องจากการกระทำความผิดที่มีผลกระทบต่อบุคคลเป็นจำนวนมาก

นอกจากนั้นยังได้มีการเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “บุคคลล้มละลายทุจริต” ให้สอดคล้องกันด้วย เนื่องจากในปัจจุบันนิยามคำว่า “บุคคลล้มละลายทุจริต” ยังไม่รวมถึงกรณีดังกล่าว

มาตรา 81/2 และมาตรา 81/3 การหยุดนับระยะเวลาปลดจากล้มละลาย ได้กำหนดให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นผู้ยื่นคำขอต่อศาลให้มีคำสั่งหยุดนับระยะเวลาปลดจากล้มละลายของบุคคลล้มละลายในกรณีทั่วไป ก่อนระยะเวลาปลดจากล้มละลาย 3 ปี จะสิ้นสุดลง ซึ่งเหตุแห่งการหยุดนับระยะเวลามีเพียงกรณีเดียว คือ กรณีที่บุคคลล้มละลายไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการรวบรวมทรัพย์สินโดยไม่มีเหตุอันควร ซึ่งเป็นกรณีที่มีความจำเป็นและเป็นหลักการสำคัญของการหยุดนับระยะเวลาเท่านั้น

มาตรา 81/4 การยื่นคำขอต่อศาลเพื่อให้อภัยเลิกหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งหยุดนับระยะเวลา ในกรณีที่พฤติการณ์ที่เป็นเหตุแห่งการหยุดนับระยะเวลาเปลี่ยนแปลงไป

สำหรับบทเฉพาะกาล<sup>2</sup>ที่กำหนดในการปลดจากล้มละลายสำหรับบุคคลธรรมดาที่ศาลได้พิพากษาให้ล้มละลายก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ แยกเป็น 2 กรณี คือ

1) หากระยเวลานานับแต่วันที่ศาลพิพากษาให้ล้มละลายจนถึงก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ครบระยะเวลาการปลดจากล้มละลายโดยผลทางกฎหมายที่กำหนดในมาตรา 81/1 แล้วก็ให้บุคคลนั้นได้รับการปลดจากล้มละลายทันที ซึ่งกรมบังคับคดีได้มีแนวทาง

---

<sup>2</sup> พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2547 มาตรา 13

2) หากระยะเวลา นับแต่วันที่ศาลพิพากษาให้ล้มละลายจนถึงก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังไม่ครบระยะเวลาที่กำหนดในมาตรา 81/1 ก็ให้ปลดจากล้มละลายเมื่อครบระยะเวลาที่กำหนดไว้ โดยเริ่มนับระยะเวลาตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาให้ล้มละลาย เพื่อให้บุคคลดังกล่าวได้รับประโยชน์จากการปลดจากล้มละลายโดยผลของกฎหมายตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

ตามบทบัญญัติของมาตราดังกล่าวข้างต้น กฎหมายกำหนดไว้ชัดเจนว่า หากจะปลดจากการล้มละลายแล้วต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งจะมีทั้งกระบวนการปลดล้มละลายโดยระยะเวลา และเรื่องการปลดล้มละลายโดยดุลพินิจ ซึ่งจะมีกลไกที่จะทำให้กระบวนการปลดล้มละลายโดยระยะเวลาและโดยดุลพินิจมีความสมดุลและกลมกลืนกัน

## 1.2 วัตถุประสงค์และขอบเขตในการศึกษา

การปลดจากล้มละลาย มีผลทำให้บุคคลล้มละลาย มีอำนาจจัดการกิจการและทรัพย์สินของตนเอง มิได้ถูกจำกัดสิทธิและหน้าที่ ดังเช่นระหว่างที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จนถึงก่อนวันที่ได้รับการปลดจากล้มละลายอีก และกลับมามีความสามารถในการประกอบอาชีพอันเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ

อย่างไรก็ตามหากลูกหนี้เป็นบุคคลทุจริต หรือเป็นผู้ที่ไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการรวบรวมทรัพย์สิน ก็ยังไม่อาจหลุดพ้นจากการล้มละลายได้ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2547 มาตรา 81/2 ได้มีการบัญญัติเพิ่มเติมในประเด็นเกี่ยวกับการหยุดนับระยะเวลาการปลดลูกหนี้จากการล้มละลาย ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง หรือระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศชาติโดยรวม

โครงการพัฒนาระบบกฎหมายนี้ มุ่งศึกษาพิจารณาถึงกรณีการแก้ไขกฎหมายในส่วนของการปลดล้มละลาย โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับเรื่องการหยุดนับระยะเวลาปลดบุคคลล้มละลายจากการล้มละลาย เพื่อ

1. ศึกษาความเป็นมาและหลักเกณฑ์ของการปลดล้มละลาย มาตรา 81/1 ถึงมาตรา 81/4 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2547 ซึ่งมีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน

2. ศึกษาเปรียบเทียบหลักกฎหมายล้มละลายในส่วนของการปลดล้มละลายของประเทศไทยกับหลักกฎหมายล้มละลายของเทศอังกฤษซึ่งเป็นแม่แบบในการแก้ไขกฎหมายในเรื่องการปลดจากล้มละลายของประเทศไทย

3. ศึกษาถึงการตีความ การบังคับใช้กฎหมายและระเบียบวิธีปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการหยุดนับระยะเวลาการปลดล้มละลาย เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบของกลุ่มความ ผู้มีส่วนได้เสีย และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคมโดยรวมของประเทศ และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาคัดข้องในการบังคับใช้กฎหมาย ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดความเป็นธรรมตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

## บทที่ 2

### การปลดบุคคลจากการล้มละลาย

ความต้องการของบุคคลธรรมดาทั่วไปเมื่อเป็นบุคคลล้มละลาย คือการหลุดพ้นจากหนี้สิน แต่เมื่อไม่มีหนทางหรือความสามารถที่จะชำระหนี้ได้อีกต่อไป เจ้าหนี้ก็ไม่อาจได้รับชำระหนี้ การให้ลูกหนี้มีหนี้สินไปตลอดก็ไม่มีประโยชน์แต่อย่างใด หลักกฎหมายล้มละลายของประเทศไทย จึงมีแนวคิดที่จะให้ชีวิตใหม่กับลูกหนี้ การปลดจากการล้มละลายคือหัวใจสำคัญของการให้เริ่มต้นชีวิตใหม่ของบุคคลล้มละลายที่เป็นบุคคลธรรมดา แต่การจะได้รับการปลดจากการล้มละลายก็ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่กฎหมายล้มละลายบัญญัติไว้

#### 2.1 หลักเกณฑ์ กระบวนการ ขั้นตอนการปลดล้มละลาย

การปลดจากล้มละลายเป็นกระบวนการหนึ่งที่ทำให้ลูกหนี้หลุดพ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลาย และทำให้คดีล้มละลายสิ้นสุดลง ทั้งลูกหนี้กลับมีอำนาจจัดการกิจการและทรัพย์สินของตนเหมือนเดิม และมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้บุคคลล้มละลายที่สุจริตมีโอกาสหลุดพ้นจากหนี้สิน และตั้งตัวใหม่ได้อีก เดิมเมื่อศาลพิพากษาให้ลูกหนี้เป็นบุคคลล้มละลายแล้ว บุคคลล้มละลายจะได้รับการปลดจากล้มละลายได้เพียงกรณีเดียว คือ เมื่อศาลสั่งปลดจากล้มละลายเท่านั้น โดยบัญญัติไว้ในส่วนที่ 10 ตั้งแต่มาตรา 68 – 71 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 แต่ปัจจุบันพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 ในส่วนของการปลดล้มละลายได้ถูกแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2547 โดยได้บัญญัติความมาตรา 67/1 ขึ้นใหม่ว่า “ เมื่อศาลได้พิพากษาให้ล้มละลายแล้ว บุคคลล้มละลายอาจได้รับการปลดจากล้มละลายเมื่อศาลได้มีคำสั่งปลดจากล้มละลาย ตามมาตรา 71 หรือเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา 81/1” บทบัญญัติที่บัญญัติเพิ่มขึ้นใหม่นี้บุคคลล้มละลายจึงอาจได้รับการปลดจากล้มละลายได้ 2 กรณี คือ

1. การปลดจากล้มละลายโดยคำสั่งศาล
2. การปลดจากล้มละลายโดยผลของกฎหมาย

สำหรับประเด็นที่น่าสนใจเป็นพิเศษในส่วนของ การปลดล้มละลาย โดยผลของกฎหมาย โดยเฉพาะสภาพปัญหาของการดำเนินการหยุดนับระยะเวลาปลดล้มละลาย ตามมาตรา 81/1 วรรคหนึ่ง ซึ่งเป็นหลักกฎหมายที่มีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมล่าสุด แต่เพื่อความต่อเนื่องในการศึกษา และง่ายต่อการทำความเข้าใจ จึงขอกว่าหลักเกณฑ์การปลดล้มละลายกรณี โดยคำสั่งศาลหรือดุลพินิจของศาลไว้ด้วย และเพื่อให้เห็นความแตกต่างที่ชัดเจนระหว่าง การปลดล้มละลายโดยผลของกฎหมายที่บัญญัติขึ้นใหม่กับกรณีการพ้นล้มละลายที่ถูกยกเลิกไปจึงได้ศึกษาเปรียบเทียบไว้อีกด้วย

## หลักการปลดจากล้มละลายโดยคำสั่งศาล (มาตรา 68 – 71)

1. กระทำได้ต่อเมื่อศาลได้พิพากษาให้ลูกหนี้เป็นบุคคลล้มละลายแล้ว
2. บุคคลล้มละลายเป็นผู้ขอ โดยยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งปลดจากล้มละลายโดยวางเงินประกันค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ตามจำนวนที่ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เห็นสมควร แต่ไม่เกิน 5,000 บาท และจะยื่นเมื่อใดก็ได้หลังจากศาลพิพากษาให้ล้มละลายแล้ว คำร้องของบุคคลล้มละลายจะอ้างเหตุในการที่จะขอให้ศาลสั่งปลดจากล้มละลายอย่างไรก็ได้ข้อสำคัญต้องแสดงว่าตนมีความประพฤติดี ไม่ได้กระทำการทุจริตผิดกฎหมายอย่างหนึ่งอย่างใดอันมีโทษทางอาญา หรือควรมีข้อตำหนิตามกฎหมายล้มละลาย และได้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการรวบรวมทรัพย์สิน
3. เมื่อศาลได้รับคำขอของบุคคลล้มละลายแล้ว จะกำหนดวันนัดฟังพิจารณาแล้วแจ้งให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ทราบ แต่ต้องให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีเวลาส่งแจ้งความให้บุคคลล้มละลายและเจ้าหนี้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 14 วัน
4. เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องโฆษณากำหนดวันนัดพิจารณาของศาลในหนังสือพิมพ์รายวัน ไม่น้อยกว่า 1 ฉบับ และส่งแจ้งความให้บุคคลล้มละลายและเจ้าหนี้ทั้งหลายทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 14 วัน
5. เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องยื่นรายงานเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินและความประพฤติของบุคคลล้มละลายในเวลาก่อนหรือระหว่างที่ล้มละลายต่อศาล และส่งสำเนารายงานนี้ให้ บุคคลล้มละลายทราบไม่น้อยกว่า 7 วัน ก่อนวันนัดพิจารณา
6. บุคคลล้มละลายและเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องไปศาลในวันนัดพิจารณาหากบุคคลล้มละลายไม่ไปศาลโดยไม่แจ้งเหตุขัดข้อง ศาลอาจจำหน่ายคำขอของบุคคลล้มละลายเสียก็ได้ ส่วนเจ้าหนี้จะไปหรือไม่ไปก็ได้
7. ในการพิจารณาคำขอของบุคคลล้มละลาย ศาลพิจารณาโดยอาศัย
  - 7.1 คำชี้แจงของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เจ้าหนี้หรือผู้แทน
  - 7.2 รายงานที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีหน้าที่ต้องยื่นตาม ข้อ 5
  - 7.3 รายงานการไต่สวนโดยเปิดเผย
  - 7.4 คำให้การ ซึ่งบุคคลล้มละลายสาบานตัวให้การเพิ่มเติม หรือพยานหลักฐานอื่น ตามที่ศาลเห็นสมควร
8. เมื่อศาลพิจารณาแล้ว เห็นว่าได้แบ่งทรัพย์สินชำระให้แก่เจ้าหนี้ที่ได้ขอรับชำระหนี้ไว้แล้ว ไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบและบุคคลล้มละลายนั้น ไม่เป็นบุคคลล้มละลายทุจริต ศาลจะมีคำสั่ง

ปลดจากล้มละลายโดยไม่มีเงื่อนไข หรืออาจกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับทรัพย์สินที่บุคคลล้มละลาย  
พึงได้มาในเวลาต่อไปก็ได้ แต่ทรัพย์สินที่บุคคลล้มละลายจะพึงได้มาในเวลาต่อไปนั้นจะต้องไม่เกิน  
ระยะเวลาที่บุคคลล้มละลายนั้นได้รับการปลดจากล้มละลาย ตามมาตรา 81/1 กล่าวคือ ในกรณีที่  
บุคคลล้มละลายเป็นบุคคลธรรมดา ศาลจะกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับทรัพย์สินที่บุคคลล้มละลายนั้น จะ  
พึงได้มาต่อไปภายหลังจากวันที่ศาลสั่งปลดจากล้มละลายแล้วเกินระยะเวลา 3 ปี นับแต่วันที่ศาลได้มี  
คำพิพากษาให้ล้มละลาย ตามมาตรา 81/1 วรรคหนึ่ง หรือ 5 ปี นับแต่วันที่ศาลได้มีคำพิพากษาให้ล้ม  
ละลาย ตามมาตรา 81/1 (1) ไม่ได้ ส่วนกรณีที่บุคคลล้มละลายเป็นนิติบุคคล ศาลอาจกำหนดเงื่อนไข  
เกี่ยวกับทรัพย์สินของบุคคลล้มละลายที่เป็นนิติบุคคลที่จะพึงได้มาต่อไปภายหลังจากวันที่ศาลสั่งปลด  
จากล้มละลายได้ตามที่เห็นสมควร เพราะบุคคลล้มละลายที่เป็นนิติบุคคลอาจไม่ได้รับการปลดจาก  
ล้มละลาย ตามมาตรา 81/1 ได้<sup>1</sup>

### หลักเกณฑ์การปลดจากล้มละลายโดยผลของกฎหมาย (มาตรา 81/1)

1. ลูกหนี้ต้องเป็นบุคคลธรรมดาที่ศาลพิพากษาให้ล้มละลายแล้ว
2. บุคคลธรรมดาที่ศาลพิพากษาให้ล้มละลายนั้นจะได้รับการปลดจากล้มละลายทันทีที่พ้นกำหนดระยะเวลา 3 ปี นับแต่วันที่ศาลได้พิพากษาให้ล้มละลายโดยศาลไม่ต้องสั่งปลดจากล้มละลายอีก (มาตรา 81/1 วรรคหนึ่ง)
3. กรณีที่บุคคลธรรมดาที่ศาลพิพากษาให้ล้มละลายนั้นได้เคยถูกพิพากษาให้ล้มละลายมาก่อนแล้ว และยังไม่พ้นระยะเวลา 5 ปี นับแต่วันที่ศาลได้พิพากษาให้ล้มละลายครั้งก่อนจนถึงวันที่ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ครั้งหลังบุคคลธรรมดานั้นจะได้รับการปลดจากล้มละลายทันทีที่พ้นกำหนดระยะเวลา 5 ปี นับแต่วันที่ศาลได้พิพากษาให้ล้มละลายครั้งหลัง (มาตรา 81/1 (1))
4. กรณีที่บุคคลธรรมดาที่ศาลพิพากษาให้ล้มละลายนั้นเป็นบุคคลล้มละลายทุจริตที่ไม่มีลักษณะตามมาตรา 81/1 (3) กล่าวคือ เป็นบุคคลล้มละลายที่ถูกศาลพิพากษาว่ามีความผิดตามมาตรา 163 ถึงมาตรา 170 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย ฯ หรือเป็นบุคคลล้มละลายอันเนื่องมาจากหรือเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดฐานยักยอกหรือนื้อ โกงตามประมวลกฎหมายอาญา บุคคลธรรมดานั้นจะได้รับการปลดจากล้มละลายทันทีที่พ้นกำหนดระยะเวลา 10 ปี นับแต่วันที่ศาลได้พิพากษาให้ล้มละลาย เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุผลพิเศษ และบุคคลธรรมดานั้นถูกศาลพิพากษาให้ล้มละลายมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี ศาลจะสั่งปลดจากล้มละลายก่อนครบกำหนด 10 ปี ตามคำขอของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หรือของบุคคลล้มละลายนั้นก็ได้ (มาตรา 81/1 (2))

---

<sup>1</sup> อ.ประดิษฐ์ เอกมณี หนังสือรวมคำบรรยายสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่ง  
เนติบัณฑิตยสภา สมัยที่ 57 เล่มที่ 7 หน้าที่ 121-122



5. กรณีที่บุคคลธรรมดาที่ศาลพิพากษาให้ล้มละลายนั้น เป็นบุคคลล้มละลายทุจริตอันเนื่องมาจากหรือเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดอันมีลักษณะเป็นการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน บุคคลธรรมดานั้นจะได้รับการปลดจากล้มละลายทันทีที่พ้นกำหนดระยะเวลา 10 ปี นับแต่วันที่ศาลได้พิพากษาให้ล้มละลาย (มาตรา 81/1(3))

## 2.2 เปรียบเทียบการพ้นจากบุคคลล้มละลายและการปลดจากล้มละลายโดยผลของกฎหมาย

การพ้นจากบุคคลล้มละลาย ตามมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2542 มิได้กำหนดหลักการเกี่ยวกับผลของการพ้นจากบุคคลล้มละลายไว้ ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินและการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ และผลกระทบกับหุ้นส่วนกับ บุคคลล้มละลาย หรือรับผิดร่วมกับบุคคลล้มละลาย หรือ ค้ำประกัน หรืออยู่ในลักษณะอย่างผู้ค้ำประกันของบุคคลล้มละลายไว้ จึงได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 โดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2547 เพื่อแก้ไขปัญหาค้างข้องดังกล่าว จึงศึกษาผลของการพ้นจากบุคคลล้มละลาย ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 5) มาตรา 35 และการปลดจากล้มละลายโดยผลของกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 ซึ่งแก้ไขโดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2547 มาตรา 81/1 เพื่อเปรียบเทียบว่าได้มีการบัญญัติแก้ไขปัญหาค้างข้องตามพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 5) มาตรา 35 อย่างไรบ้าง

### ตารางเปรียบเทียบระหว่าง การพ้นจากบุคคลล้มละลาย ตาม พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 5)

พ.ศ. 2542 มาตรา 35 และการปลดจากการล้มละลาย ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 แก้ไขโดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2547 มาตรา 81/1

การพ้นจากบุคคลล้มละลายฯตามมาตรา 35	การปลดจากการล้มละลายฯโดยผลของกฎหมายตามมาตรา 81/1
1. บุคคลล้มละลายที่เป็นบุคคลธรรมดาเท่านั้นที่จะพ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลาย	1. บุคคลล้มละลายที่เป็นบุคคลธรรมดาเท่านั้นที่จะได้รับการปลดจากล้มละลาย
2. ระยะเวลาที่บุคคลล้มละลายจะพ้นจากการเป็นล้มละลาย เมื่อครบ 3 ปีนับแต่ศาลได้มีคำพิพากษาให้ล้มละลาย โดยไม่มีเหตุให้ขยายระยะเวลา	2. ระยะเวลาที่บุคคลล้มละลายจะได้รับการปลดจากล้มละลาย เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา 3 ปี นับแต่ศาลได้พิพากษาให้บุคคลนั้นล้มละลาย มีเหตุให้ขยายระยะเวลาการปลดบุคคลล้มละลายจากการล้มละลายได้ หากบุคคลล้มละลายเป็นบุคคลตามมาตรา 81/1 (1) – (3) ได้แก่ (1) บุคคลนั้นเคยถูกศาลให้ล้มละลายมา

	<p>ก่อนแล้วและยังไม่พ้นระยะเวลา 5 ปี นับแต่ศาลพิพากษาให้ล้มละลายครั้งก่อนจนถึงวันที่ถูกพิทักษ์ทรัพย์ครั้งหลังให้ขยายระยะเวลา เป็น 5 ปี</p> <p>(2) บุคคลนั้นเป็นบุคคลล้มละลายทุจริตที่ไม่มีลักษณะตาม (3) ให้ขยายระยะเวลา เป็น 10 ปี เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุผลพิเศษและบุคคลนั้นถูกศาลพิพากษาให้ล้มละลายมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี ศาลจะสั่งปลดจากล้มละลายก่อนครบกำหนด 10 ปี ตามคำขอของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ หรือของบุคคลล้มละลายก็ได้</p> <p>(3) บุคคลนั้นเป็นบุคคลล้มละลายอันเนื่องมาจาก หรือเกี่ยวเนื่องจากการกระทำความผิดอันมีลักษณะเป็นการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ให้ขยายระยะเวลา เป็น 10 ปี</p>
<p>3. ในกรณีที่บุคคลล้มละลายไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ในการรวบรวมทรัพย์สิน เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่ต้องยื่นคำขอให้ศาลหยุดนับระยะเวลาการพ้นจากการล้มละลาย</p>	<p>3. ในกรณีที่บุคคลล้มละลายไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ในการรวบรวมทรัพย์สิน เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อาจยื่นคำขอให้ศาลหยุดนับระยะเวลาการปลดจากการล้มละลายได้อีกไม่เกิน 2 ปี หากศาลสั่งให้หยุดนับระยะเวลา บุคคลล้มละลายจะยังไม่ได้รับการปลดจากการล้มละลายเมื่อพ้นระยะเวลา 3 ปี นับแต่ศาลพิพากษาให้บุคคลนั้นล้มละลาย</p>
<p>4. มีกรณีที่ไม่อาจพ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลายได้ คือ การนำมูลหนี้อันมีลักษณะที่เป็นการทุจริตสมยอมมาฟ้องเป็นคดีล้มละลายเพื่อให้ตนพ้นจากภาวะหนี้ที่มีอยู่จริง</p>	<p>4. ไม่มีกรณีที่บุคคลล้มละลายจะไม่ได้รับการปลดจากบุคคลล้มละลาย เพียงแต่มีเหตุให้ขยายระยะเวลา หรือมีเหตุให้หยุดนับระยะเวลาการปลดจากการล้มละลายไว้เท่านั้น</p>
<p>5. เมื่อบุคคลนั้นพ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลาย เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สามารถโฆษณาการ</p>	<p>5. เมื่อบุคคลล้มละลายได้รับการปลดจากล้มละลาย เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สามารถโฆษณาการปลด</p>

พ้นจากการล้มละลายได้เองโดยไม่ต้องมีคำสั่งของศาล	จากล้มละลายได้เองโดยไม่ต้องมีคำสั่งของศาล
6. ผลของการพ้นจากการล้มละลาย บุคคลล้มละลายหลุดพ้นจากหนี้ทั้งปวง ยกเว้นหนี้ภาษีอากร หรือ หนี้อันเกิดจากการทุจริตต่อ โกง	6. ผลของการปลดจากล้มละลาย บุคคลล้มละลายหลุดพ้นจากหนี้ทั้งปวง ยกเว้นหนี้ภาษีอากร หรือ หนี้อันเกิดจากการทุจริตต่อ โกง
7. มิได้บัญญัติถึงความรับผิดชอบของหุ้นส่วน กับผู้ล้มละลาย หรือรับผิดชอบร่วมกับบุคคลล้มละลาย หรือ ค้ำประกัน หรืออยู่ในลักษณะอย่างผู้ค้ำประกันของบุคคลล้มละลายว่าหลุดพ้นด้วยหรือไม่	7. ได้บัญญัติถึงความรับผิดชอบของบุคคลซึ่งเป็นหุ้นส่วนกับผู้ล้มละลาย หรือรับผิดชอบร่วมกับบุคคลล้มละลาย หรือ ค้ำประกัน หรืออยู่ในลักษณะอย่างผู้ค้ำประกันของบุคคลล้มละลาย โดยกำหนดให้บุคคลดังกล่าวไม่หลุดพ้นจากความรับผิดชอบไปด้วย
8. ไม่มีบทบัญญัติชัดเจนว่า เมื่อลูกหนี้พ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลายแล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ต่อไปได้หรือไม่ อย่างไร	8. มีบทบัญญัติชัดเจนว่า เมื่อลูกหนี้ได้รับการปลดล้มละลายแล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ซึ่งลูกหนี้ได้มาภายหลังเวลาเริ่มต้นแห่งการล้มละลายจนถึงเวลาปลดจากล้มละลายได้ ตามมาตรา 109(2)
9. ไม่มีบทบัญญัติว่า เมื่อบุคคลนั้นพ้นจากบุคคลล้มละลายแล้ว บุคคลล้มละลายยังมีหน้าที่ช่วยในการจำหน่ายและแบ่งทรัพย์สินซึ่งตกอยู่แก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ตามที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องการหรือไม่	9. มีบทบัญญัติว่า เมื่อบุคคลล้มละลายซึ่งได้ถูกปลดจากการล้มละลายแล้ว บุคคลล้มละลายยังมีหน้าที่ช่วยในการจำหน่ายและแบ่งทรัพย์สินซึ่งตกอยู่แก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ตามที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องการ ตามมาตรา 79

### 2.3 เปรียบเทียบการปลดจากล้มละลายของประเทศไทยกับประเทศอังกฤษ

หลักเกณฑ์การปลดล้มละลายโดยไม่ต้องยื่นคำร้องต่อศาลนั้น ในหลาย ๆ ประเทศ มีหลักเกณฑ์ที่คล้ายคลึงกัน ประกอบด้วยระยะเวลาที่กฎหมายประสงค์ให้ปลดบุคคลจากล้มละลายโดยอัตโนมัติ ความใส่ใจของลูกหนี้ในการแบ่งเฉลี่ยทรัพย์สินของตนที่คงเหลืออยู่เฉลี่ยคืนแก่บรรดาเจ้าหนี้โดยผ่านผู้มีหน้าที่ในการจัดการทรัพย์สินตามกฎหมาย ความประพฤติของลูกหนี้เกี่ยวกับคดีล้มละลายซึ่งเคยต้องคำพิพากษาให้ล้มละลายมาก่อนในช่วงระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

เพื่อพิจารณาประกอบว่าควรได้รับการปลดจากล้มละลายโดยอัตโนมัติหรือไม่ ความสุจริตของลูกหนี้ในการก่อหนี้ในคดีล้มละลาย

กฎหมายล้มละลายได้เข้าสู่ประเทศอังกฤษในปี ค.ศ.1542 โดยมีการบัญญัติกฎหมายว่าด้วยการกระทำอันเป็นบุคคลล้มละลาย “Act Against Such Persons As Do Make Bankruptcy” กฎหมายฉบับนี้มีลักษณะเป็นความผิดกึ่งอาญาและใช้บังคับเฉพาะพ่อค้าแม่ค้า และบ่งชี้ว่าลูกหนี้ที่หลบหนีเป็นผู้กระทำความผิด อันมีลักษณะใกล้เคียงกับอาชญากรรม ซึ่งทำให้บุคคลล้มละลายมีตราบาปจะติดไปชั่วกาลนาน แม้ในปี ค.ศ. 1978 “การล้มละลายเป็นอาชญากรรมและบุคคลล้มละลายในกฎหมายเก่าถูกเรียกว่า ผู้กระทำความผิด เป็นสิ่งที่ทำให้เห็นว่าบุคคลล้มละลายเป็นคนฉ้อโกง

การล้มละลายในช่วง ศตวรรษที่ 16-19 จำกัดเฉพาะผู้ทำการค้าที่ไม่เป็นธรรม ต่อมาในปี ค.ศ. 1869 ได้มีการแก้ไขให้เปิดกว้างสำหรับบุคคลทั่วไป ไม่เฉพาะผู้ทำการค้าเท่านั้น โดยการล้มละลายเป็นกระบวนการที่มีผลต่อลูกหนี้ไม่ว่าลูกหนี้จะมีทรัพย์สินในมือมากน้อยเพียงใด ผู้รักษาทรัพย์ (trustee)<sup>2</sup> จะทำหน้าที่ในการขายทรัพย์สินเหล่านั้นของลูกหนี้ และแจกจ่ายไปให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลายของลูกหนี้ และเมื่อจำหน่ายจ่ายแจกไปหมดแล้ว ผู้รักษาทรัพย์ก็จะสิ้นสุดหน้าที่ลง หลังจากสิ้นสุดระยะเวลาหนึ่งแล้วบุคคลล้มละลายที่ยังไม่ได้รับการปลดจากล้มละลายก็จะหลุดพ้นจากการล้มละลายโดยอัตโนมัติ หรือบุคคลล้มละลายอาจยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ปลดจากล้มละลายก็ได้ ผลจากการปลดจากล้มละลาย คือ บุคคลล้มละลายจะหลุดพ้นจากหนี้สินทั้งปวงที่เกิดขึ้นก่อนล้มละลาย จนถึงเวลาที่ศาลมีคำสั่งให้ล้มละลายและสิ่งนี้เป็นประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่ที่สุด จากการเข้าสู่กระบวนการล้มละลาย ตามกฎหมายอังกฤษนั้น การล้มละลายจะเริ่มต้นตั้งแต่วันที่ศาลมีคำสั่งให้ล้มละลายต่อเนื่องไปจนกระทั่งวันที่ถูกปลดจากการล้มละลาย และผลแห่งการตกเป็นบุคคลล้มละลายจะทำให้ลูกหนี้กลายเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือเป็นผู้ไม่เหมาะสมในการดำรงตำแหน่งหรือประกอบอาชีพบางอย่างในทันที เมื่อใดก็ตามที่ศาลมีคำสั่งให้ปลดจากล้มละลายจะเหมือนกับใบรับรองว่าบุคคลล้มละลายผู้นั้น ไม่ได้กระทำความผิดแต่อย่างใด ทำให้บทบัญญัติต่างๆ เกี่ยวกับการขาดคุณสมบัติการเป็นบุคคลล้มละลายสิ้นสุดลงด้วย เว้นแต่ในบางกรณีอาจยังต้องถูกจำกัดต่อไปอีกช่วงระยะเวลาหนึ่ง แต่ไม่เกิน 5 ปี

ต่อมาเมื่อ The Enterprise Act 2002 มีผลใช้บังคับ จะทำให้การปลดจากล้มละลายโดยอัตโนมัติมีผลใช้บังคับกับบุคคลล้มละลายทั้งหมด ที่สำคัญที่สุด คือ ศาลอาจมีคำสั่งจำกัดสิทธิ

---

<sup>2</sup> Trustee หมายถึง ผู้จัดการทรัพย์ซึ่งบุคคลใดๆ ที่มีความเหมาะสมไม่ว่าจะเป็นเจ้าหนี้หรือไม่ก็อาจได้รับการแต่งตั้งเป็น Trustee ได้ และในคดีหนึ่งๆ อาจมีการแต่งตั้ง Trustee ได้มากกว่าหนึ่งคนโดยมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการทรัพย์คล้ายกับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของไทย

เกี่ยวกับการล้มละลาย (Bankruptcy restrictions order) กับบุคคลล้มละลายที่ได้รับการปลดจากล้มละลายแล้วได้ ทำให้บุคคลนั้นไม่มีความสามารถต่อไปอีกช่วงระยะเวลาหนึ่ง การปลดจากล้มละลายเป็นการปลดจากสภาพบุคคลที่ถูกจำกัดและความไม่เหมาะสมบางประการ และยังเป็น การปลดจากหนี้สินทั้งปวงด้วย แต่การล้มละลายยังคงอยู่ เพราะการปลดจากล้มละลายเป็นเพียงการ ยกเลิกสิ่งซึ่งมีผลกระทบจากการล้มละลายโดยตรงเท่านั้น ทรัพย์สินยังอยู่ในความดูแลของผู้รักษา ทรัพย์สิน (Trustee) ในระบบล้มละลาย<sup>3</sup>

จะเห็นได้ว่าการปลดจากล้มละลายตามกฎหมายของประเทศอังกฤษ แต่เดิมมีเฉพาะ การปลดจากการล้มละลายโดยต้องใช้คำสั่งศาลเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ตามมาตรา 26 ของ Bankruptcy Act 1914 ต่อมาได้มีการปลดล้มละลายโดยอัตโนมัติ (Automatic Discharge) โดย Insolvency Act 1976 มาตรา 7(2) ซึ่งกำหนดว่าถ้าผู้ล้มละลายไม่ได้รับการปลดจากการล้มละลาย โดยคำสั่งศาล ตามมาตรา 26 ของ Bankruptcy Act 1914 หรือไม่ได้ถูกยกเลิกการล้มละลาย ผู้ล้มละลาย มีสิทธิที่จะได้รับการปลดจากการล้มละลายโดยอัตโนมัติเมื่อครบ 5 ปี นับแต่วันที่พิพากษาให้ล้ม ละละลาย ต่อมาการปลดจากการล้มละลายทั้ง 2 วิธีภายใต้ Insolvency Act 1976 ได้ถูกยกเลิก และได้มี การนำกระบวนการใหม่ที่มีลักษณะคล้ายกันมาแทนที่โดย Insolvency Act 1986 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 25 กรกฎาคม ค.ศ. 1986 ได้บัญญัติถึงการปลดจากการล้มละลายโดยอัตโนมัติ และการปลด จากการล้มละลายโดยใช้คำสั่งศาล ซึ่งเป็นกฎหมายที่ประเทศอังกฤษใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน มีราย ละเอียดดังจะกล่าวต่อไปนี้

1. บุคคลล้มละลายจะต้องไม่เคยถูกศาลพิพากษาให้ล้มละลายมาก่อน ภายในระยะเวลา 15 ปี นับแต่วันมีคำพิพากษาให้ล้มละลาย จนถึงวันที่ศาลมีพิพากษาให้ล้มละลายในคดี ปัจจุบัน

2. บุคคลล้มละลายจะได้รับการปลดจากล้มละลายเมื่อพ้นเวลา 3 ปี นับแต่วันที่ศาลมี คำพิพากษาให้ล้มละลาย

3. ในกรณีมีการพิจารณาคดีแบบรวบรัด (Summary Administration Procedure) ระยะเวลาการปลดจากล้มละลายอาจเหลือ 2 ปี ถ้าปรากฏว่าบุคคลนั้นเหมาะสมกับการได้รับการ ปลดจากล้มละลาย<sup>4</sup> แสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นสามารถที่จะได้รับการปลดจากการล้มละลายได้โดย

---

<sup>3</sup> สุกัญญา ประดิษฐ์วิทยา “ข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งหรือการประกอบอาชีพของ บุคคลล้มละลาย , สารนิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต , มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปี 2549 หน้า 16

<sup>4</sup> ธวัช ขุนเคลือบทอง “ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการพ้นจากการล้มละลายของ บุคคลธรรมดา” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ปี 2544 หน้า 83-84

อัตโนมัติถึงแม้ว่าบุคคลนั้นจะไม่ใช่ผู้ล้มละลายครั้งแรก แต่ในทางปฏิบัติการล้มละลายครั้งต่อมา จะต้องเริ่มต้นอย่างน้อย 17 ปี และอาจมากกว่านั้นหลังจากที่มีการตัดสินใจให้ล้มละลายในคดีก่อน<sup>5</sup>

แต่หากบุคคลล้มละลายมิได้ปฏิบัติตามข้อผูกพัน หน้าที่ของบุคคลล้มละลาย หรือ ไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (Official Receiver)<sup>6</sup> ในการยื่นคำชี้แจงเกี่ยวกับ กิจการทรัพย์สิน (Statement of affairs) ก่อนสิ้นระยะเวลา 21 วันนับแต่การเริ่มต้นของการล้มละลาย<sup>7</sup> การไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผย<sup>8</sup> การโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน และส่งมอบบัญชีทรัพย์สินและข้อมูลอื่น ๆ<sup>9</sup> ให้แก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (Official Receiver) ทั้งต้องไปพบ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ (Official Receiver) ตามที่เจ้าพนักงานเห็นสมควร<sup>10</sup> เป็นต้น หรือหากผู้ใดไม่เข้าหลักเกณฑ์ ข้อ 1) ข้อ 2) หรือ บุคคลล้มละลายไม่ให้ความร่วมมือตาม ข้อ 3) เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ อาจยื่น คำร้องต่อศาลขอให้ศาลมีคำสั่งให้การนับระยะเวลาปลดจากล้มละลายหยุดลง และศาลอาจมีคำสั่ง ให้หยุดนับระยะเวลา หรือ อาจมีคำสั่งโดยวางเงื่อนไขให้บุคคลล้มละลายปฏิบัติก่อนให้ระยะเวลา ดังกล่าวเดินต่อไปก็ได้ ทั้งนี้ไม่เป็นการตัดสิทธิบุคคลล้มละลายที่จะยื่นคำร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่ง ปลดจากล้มละลาย ซึ่งศาลจะดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อเมื่อได้มีหนังสือบอกกล่าวไปยัง เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ และ ผู้รักษาทรัพย์ ภายใน 28 วันนับแต่มีการยื่นคำร้อง

หลักการปลดจากล้มละลายของประเทศไทย ได้นำกฎหมายล้มละลายของ ประเทศอังกฤษมาใช้เป็นแบบอย่าง โดยกรมบังคับคดีได้พยายามผลักดันให้มีการแก้ไขกฎหมาย ล้มละลาย เพื่อให้กฎหมายล้มละลายในส่วนนี้มีความเป็นสากลยิ่งขึ้น ปราบกฎหมายล้มละลายตาม พระราชบัญญัติล้มละลาย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2547 ได้วางมาตรการปลดลูกหนี้จาก ล้มละลายโดยไม่ต้องยื่นคำร้องขอต่อศาล แบ่งเป็นสามช่วงเวลา โดยเริ่มนับตั้งแต่วันที่ศาลมี คำพิพากษาให้ล้มละลายดังนี้

---

<sup>5</sup> Ian F. Fletcher, The Law of Insolvency (London: Sweet & Manrell, 1996) p. 308

<sup>6</sup> Official Receiver เป็นเจ้าพนักงานศาลหรือศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ Official Receiver ก็จะเป็น Official Receiver ของลูกหนี้และ Official Receiver จะเข้าทำการรวบรวม ทรัพย์สินของลูกหนี้ และเมื่อศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้ Official Receiver จะมีฐานะเป็น Trustee ไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้ง Trustee ซึ่งเปรียบได้กับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของไทย

<sup>7</sup> Insolvency Act 1986 Section 288 (1)

<sup>8</sup> Insolvency Act 1986 Section 288 (5)

<sup>9</sup> Insolvency Act 1986 Section 291 (1)

<sup>11</sup> Insolvency Act 1986 Section 291 (4)

1. บุคคลล้มละลายจะปลดจากล้มละลายทันทีที่พ้นกำหนดระยะเวลา 3 ปี กรณีลูกหนี้เป็นบุคคลธรรมดา ไม่มีลักษณะเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต และต้องคำพิพากษาให้ล้มละลายมาแล้วเป็นเวลา 3 ปี

2. บุคคลนั้นจะปลดจากล้มละลายทันทีเมื่อพ้นระยะเวลา 5 ปี กรณีลูกหนี้เป็นบุคคลธรรมดาที่เคยต้องคำพิพากษาให้ล้มละลายมาก่อนแล้วแต่ระยะเวลายังไม่พ้น 5 ปี นับแต่วันที่ศาลพิพากษาให้ล้มละลายครั้งก่อนถึงวันที่ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ในครั้งหลัง

3. บุคคลนั้นจะปลดจากล้มละลายทันทีเมื่อพ้นระยะเวลา 10 ปี ถ้าลูกหนี้เป็นบุคคลธรรมดาล้มละลายอันเนื่องมาจาก หรือเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดอันมีลักษณะเป็นการฉ้อโกงประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน จะปลดจากล้มละลายเมื่อครบกำหนด 10 ปี แต่หากเป็นบุคคลล้มละลายทุจริตในลักษณะอื่นๆ<sup>11</sup> เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หรือบุคคลล้มละลายนั้น อาจมีคำขอต่อศาลโดยแสดงเหตุผลพิเศษ เพื่อให้ศาลมีคำสั่งปลดบุคคลล้มละลายจากการล้มละลายก่อนครบกำหนด 10 ปี ก็ได้ หากบุคคลนั้นล้มละลายมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี<sup>12</sup>

สำหรับบุคคลล้มละลายที่เข้าลักษณะหลักเกณฑ์ตามข้อ 1) ก่อนระยะเวลา 3 ปี จะสิ้นสุดศาลอาจสั่งให้หยุดนับระยะเวลาได้รวมกันไม่เกิน 2 ปี<sup>13</sup> นับแต่วันที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีคำขอ อันเป็นผลให้ระยะเวลาการปลดจากล้มละลายโดยอัตโนมัติของลูกหนี้ต้องขยายออกไปตามคำสั่งศาลซึ่งถือว่าเป็นที่สุด<sup>14</sup> ผลก็คือระยะเวลาการปลดจากล้มละลายของบุคคลล้มละลายกลุ่มนี้อาจจะกลายเป็นห้าปีนับตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาให้ล้มละลายขึ้นอยู่กับคำสั่งศาล

หลักเกณฑ์ของศาลในการพิจารณาสั่งให้หยุดนับระยะเวลา ตามคำขอของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์นั้น พิจารณาจาก “การให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของบุคคลล้มละลายในการช่วยเหลือและรวบรวมทรัพย์สินของตน” ซึ่งน่าจะมีความหมายในแนวทาง

---

<sup>11</sup> มาตรา 81/1 มาตรา 81/2 มาตรา 81/3 และมาตรา 81/4 บัญญัติเพิ่มขึ้นโดย มาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2547

<sup>12</sup> หลักเกณฑ์ในการยื่นคำขอของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในกรณีนี้ แนวทางยังไม่ชัดเจนเกี่ยวกับการเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต เนื่องจากการนำสืบเป็นไปได้ยาก ทั้งลูกหนี้ผู้ถูกหาว่าทุจริตมักหลบหนีไม่มาพบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อยู่แล้วแต่ทั้งนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ก็ต้องวางมาตรการเพื่อรองรับทางปฏิบัติในเรื่องนี้ต่อไป

<sup>13</sup> พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2547 มาตรา 81/3 วรรคสอง

<sup>14</sup> พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2547 มาตรา 81/3 วรรคท้าย

เดียวกับกฎหมายล้มละลายของประเทศอังกฤษซึ่งต้องประกอบไปด้วย 1) การที่บุคคลล้มละลายมาให้การสอบสวนกับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เมื่อได้รับหมายเรียก 2) บุคคลล้มละลายต้องปฏิบัติตามที่พระราชบัญญัติล้มละลายบัญญัติ หรือไม่กระทำการที่อาจได้รับโทษตามพระราชบัญญัตินี้ 3) บุคคลล้มละลายต้องไม่จงใจกระทำ หรือควั่นกระทำการใดๆ เพื่อประวิงกระบวนการพิจารณาคดีล้มละลาย 4) บุคคลล้มละลายมิได้มีเจตนาปกปิด ซักย้าย ถ่ายโอน ชุกซ่อนทรัพย์สินของตนเพื่อมิให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้<sup>15</sup> ความใส่ใจของลูกหนี้ในการแบ่งเฉลี่ยทรัพย์สินของตนที่คงเหลืออยู่เฉลี่ยคืนแก่บรรดาเจ้าหนี้และการให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นสิ่งที่กฎหมายต้องการ โดยประสงค์จะช่วยเหลือบุคคลล้มละลายที่สุจริต และมุ่งลงโทษลูกหนี้ที่มีได้นำพาเอาใจใส่ในการชำระสะสางทรัพย์สินของตนเพื่อแบ่งเฉลี่ยชำระให้แก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย อันเป็นการส่อเจตนาไม่สุจริต แต่ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิบุคคลล้มละลายในการยื่นคำขอต่อศาลเมื่อพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไปให้ศาลมีคำสั่งยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งเดิมเป็นอย่างอื่นได้<sup>16</sup> ดังนั้น หากลูกหนี้เป็นบุคคลล้มละลายที่สุจริตและภายหลังศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดได้ให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการช่วยเหลือรวบรวมทรัพย์สินของตน ให้การสอบสวนเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ที่เป็นความจริง การมาร่วมตรวจคำขอรับชำระหนี้ ร่วมประชุมเจ้าหนี้ การไต่สวนลูกหนี้โดยเปิดเผยในศาล และการไปพบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เห็นสมควร เพื่อให้ตนได้รับประโยชน์จากมาตรการช่วยเหลือบุคคลล้มละลายที่สุจริตตามเจตนารมณ์ของกฎหมายล้มละลายฉบับนี้ ซึ่งมีความเป็นสากลแล้ว ลูกหนี้จะสามารถเริ่มต้นชีวิตใหม่และเป็นกำลังสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศโดยรวมได้อีกทางหนึ่ง กฎหมายฉบับนี้จึงเป็นการเยียวยาลูกหนี้และเป็นประโยชน์แก่ลูกหนี้เป็นอย่างมาก อันเป็นการเปลี่ยนแนวคิดครั้งสำคัญในการมองบุคคลล้มละลาย

สำหรับบุคคลที่ล้มละลายครบ 3 ปี ก่อนในหรือวันที่ในวันที่กฎหมายใช้บังคับ ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ประกาศโฆษณาปลดบุคคลล้มละลายจากการล้มละลาย โดยมีผลบังคับใช้ได้ทันทีอันมีผลคล้ายการนิรโทษกรรมให้แก่บุคคลล้มละลาย ซึ่งผลดังกล่าวกรมบังคับคดีได้ดำเนินการไปแล้วในปี 2548 โดยมีสถิติ ดังนี้<sup>17</sup>

ผลงานการปลดล้มฯของบุคคลธรรมดา	กองบังคับคดีล้มละลาย 1	กองบังคับคดีล้มละลาย 3	กองบังคับคดีล้มละลาย 4	กองบังคับคดีล้มละลาย 5

<sup>15</sup> คำสั่งกรมบังคับคดีที่ 445/2549 ข้อ 13.5

<sup>16</sup> พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2547 มาตรา 81/4

<sup>17</sup> ข้อมูล ณ วันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2548



จำนวนคดีเสร็จ	302	227	333	295
---------------	-----	-----	-----	-----

ภายหลังจากบุคคลล้มละลายได้รับการปลดจากล้มละลายแล้ว การจัดการทรัพย์สินของบุคคลล้มละลายต่อไปนั้นยังคงเป็นอำนาจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ที่จะจัดการทรัพย์สินของบุคคลล้มละลายที่มีอยู่ในเวลาเริ่มต้นแห่งการล้มละลายอันอาจแบ่งแก่เจ้าหนี้ได้ตามมาตรา 109 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 ซึ่งเป็นบทบัญญัติในการคุ้มครองบรรดาเจ้าหนี้ให้ได้รับส่วนแบ่งเฉลี่ยในทรัพย์สินของบุคคลล้มละลายอันตนมีสิทธิได้รับ มิให้การปลดบุคคลล้มละลายจากล้มละลายปิดกั้นการรวบรวมทรัพย์สินของบุคคลล้มละลายโดยเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีระยะเวลาสั้นลงจนอาจทำให้เจ้าหนี้เสียหาย

### เปรียบเทียบหลักเกณฑ์การปลดจากล้มละลายโดยผลของกฎหมายของประเทศอังกฤษกับประเทศไทย

1. ประเทศอังกฤษวางหลักเกณฑ์ไว้ว่าบุคคลล้มละลายที่จะได้รับการปลดล้มละลายโดยผลของกฎหมายนั้น จะต้องไม่เคยถูกศาลมีคำสั่งให้เป็นบุคคลล้มละลายในคดีก่อนภายในระยะเวลา 15 ปี ส่วนของประเทศไทย ตามมาตรา 81/1 (1) ได้กำหนดระยะเวลาไว้ 5 ปี
2. ประเทศอังกฤษกำหนดว่าบุคคลล้มละลายจะได้รับการปลดล้มละลายโดยไม่ต้องยื่นคำร้องต่อศาลเมื่อพ้นระยะเวลา 3 ปี นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งให้เป็นบุคคลล้มละลาย เช่นเดียวกับหลักการปลดล้มละลาย ของประเทศไทย ตามมาตรา 81/1
3. ประเทศอังกฤษกำหนดว่าในกรณีที่มีการพิจารณาคดีอย่างรวบรัด (Summary Administration Procedure) กล่าวคือ กรณีลูกหนี้ที่มีหนี้ที่ไม่มีหลักประกันจำนวนไม่เกิน 20,000 ปอนด์ และภายในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมาศาลไม่ได้มีคำสั่งให้เป็นบุคคลล้มละลายหรือสั่งให้ประนอมหนี้กับเจ้าหนี้ในคดีก่อน ศาลอาจสั่งให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาในคดีใหม่แบบรวบรัด ระยะเวลาการปลดจากการล้มละลายโดยไม่ต้องใช้คำสั่งศาล 3 ปี ให้ลดลงเหลือ 2 ปี แต่การปลดล้มละลายของประเทศไทย ไม่ได้บัญญัติไว้
4. ประเทศอังกฤษกำหนดให้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ขอให้ศาลสั่งให้การหยุดนับระยะเวลา 3 ปี หรือ 2 ปี หยุดลงได้ ถ้าหากบุคคลล้มละลายมิได้ปฏิบัติตามหน้าที่ของตน คือ บุคคลล้มละลายไม่ยื่นคำชี้แจงเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สิน (Statement of affairs) ภายใน 21 วัน นับแต่การเริ่มการล้มละลาย ไม่เข้าร่วมในการไต่สวนลูกหนี้ ไม่โอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินให้แก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ หรือไม่ไปพบเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เห็นสมควร ซึ่งในคำสั่งหยุดนับระยะเวลา 3 ปี หรือ 2 ปี หยุดลง ศาลอาจวางเงื่อนไขบางประการที่

ผู้ล้มละลายจะต้องปฏิบัติก่อนที่ระยะเวลาดังกล่าวจะเดินต่อไป เช่นเดียวกับการหยุดระยะเวลา  
ปลดล้มละลายของประเทศไทย ตามมาตรา 81/2 -81/3

### เปรียบเทียบผลการปลดจากการล้มละลายของประเทศอังกฤษกับประเทศไทย

ประเทศอังกฤษการปลดล้มละลายไม่ว่าจะเป็นการปลดจากการล้มละลายโดยไม่ต้อง  
ยื่นคำร้องต่อศาล(Automatic Discharge) หรือการปลดจากการล้มละลายโดยยื่นคำร้องต่อศาล  
(Discharge by Order of the Court) ไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของผู้รักษาทรัพย์ในคดีล้มละลาย  
จนกว่าการจัดการทรัพย์สินดังกล่าวจะได้ดำเนินการจนแล้วเสร็จ<sup>18</sup> ไม่มีผลกระทบต่อสิทธิของ  
เจ้าหนี้มีหลักประกันในการบังคับทรัพย์หลักประกัน<sup>19</sup> ไม่มีผลเป็นการปลดเปลื้องมูลหนี้ใด ๆ ที่เกิด  
ขึ้นในคดีล้มละลายที่ผู้ล้มละลายก่อขึ้นโดยกลฉ้อฉล หรือการทำผิดหน้าที่ของผู้รักษาทรัพย์ โดยฉ้อ  
ฉล (Fraudulent Breach of Trust)<sup>20</sup> ความรับผิดชอบใด ๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับค่าปรับในการกระทำ  
ความผิดหรือความรับผิดชอบใด ๆ ภายใต้การให้หลักประกันจะยังคงมีอยู่ มีหนี้ที่ไม่สามารถปลดเปลื้อง  
โดยการปลดจากการล้มละลายได้ เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่ง ได้แก่ 1) หนี้สินที่เกิดขึ้นจากการทำร้าย  
ร่างกายซึ่งมีผลให้ต้องรับผิดชอบโดยการชำระค่าเสียหายในการประมาทเลินเล่อ การรบกวนสิทธิ  
การกระทำผิดกฎหมาย การทำผิดสัญญาหรือหน้าที่อื่น ๆ 2) หนี้ที่เกิดจากคำสั่งศาลในคดีที่เกี่ยวข้องกับ  
ครอบครัวหรือคู่สมรส ไม่ปลดเปลื้องผู้ล้มละลายในหนี้อื่น ๆ ที่ระบุไว้ในข้อบังคับว่าเป็นหนี้ที่ไม่  
อาจขอพิสูจนได้<sup>21</sup>ในคดีล้มละลายตาม Insolvency Act 1986 (6) และการปลดล้มละลายจะไม่เป็นการ  
ปลดเปลื้องบุคคลใด ๆ นอกจากบุคคลล้มละลาย ดังนั้น บุคคลใด ๆ ก็ตามที่ต้องรับผิดชอบร่วมกับ  
บุคคลล้มละลายในมูลหนี้ใด ๆ จะไม่ได้รับการปลดเปลื้องหรือหลุดพ้นไปด้วย

ประเทศไทยการปลดล้มละลายตามมาตรา 81/1-81/3 ได้นำบทบัญญัติมาตรา 77  
มาใช้บังคับโดยอนุโลม กล่าวคือเมื่อลูกหนี้ปลดจากล้มละลายมีผลทำให้บุคคลล้มละลายหลุดพ้น  
จากหนี้สินทั้งปวงอันพึงขอรับชำระหนี้ได้ เว้นแต่ หนี้เกี่ยวกับภาษีอากร หรือจังกอบของรัฐบาล  
หรือเทศบาล, หนี้ซึ่งเกิดขึ้นโดยความทุจริตหรือโกงของบุคคลล้มละลาย หรือหนี้ซึ่งเจ้าหนี้ไม่ได้  
เรียกร้อง เนื่องจากความทุจริตหรือโกงซึ่งบุคคลล้มละลายมีส่วนเกี่ยวข้องสมควรเท่านั้น จะเห็นได้ว่า  
กฎหมายของประเทศอังกฤษกำหนดผลของการปลดจากล้มละลายไว้ละเอียดมากกว่า  
การปลดล้มละลายตามกฎหมายของประเทศไทย

<sup>18</sup> Insolvency Act 1986 Section 281 (1)

<sup>19</sup> Insolvency Act 1986 Section 281 (2)

<sup>21</sup> Insolvency Act 1986 Section 281 (3)

### บทที่ 3

#### การหยุดชั่วคราวปลดบุคคลจากการล้มละลาย

##### 3.1 ขั้นตอนและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการหยุดชั่วคราว

เมื่อศาลล้มละลายพิพากษาให้ลูกหนี้เป็นบุคคลล้มละลายแล้ว ในจำนวนคดีล้มละลายที่ลูกหนี้เป็นบุคคลธรรมดา นั้น กรมบังคับคดีได้วางระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการปลดจากล้มละลายของลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา ตามคำสั่งกรมบังคับคดี ที่ 445/2549 ลงวันที่ 20 ตุลาคม 2549 เรื่อง การปฏิบัติงานบังคับคดีล้มละลายในจำนวนกลาง ในข้อ 13 การปลดจากล้มละลาย โดยผลของกฎหมาย ให้ปฏิบัติดังนี้

13.1 เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ลูกหนี้ ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาล้มละลายแล้วให้ตุรกราคติของแต่ละหน่วยงานบันทึกข้อมูลวันที่ศาลมีคำพิพากษา และวันครบกำหนดปลดจากล้มละลายไว้และให้มีบันทึกแจ้งฝ่ายคำคู่ความ สำนักงานเลขานุการกรมทราบด้วย

13.2 ให้ฝ่ายคำคู่ความ สำนักงานเลขานุการกรม บันทึกข้อมูลในระบบงานของกรมบังคับคดีว่า “บุคคลนี้จะปลดจากล้มละลายในวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....”

13.3 ให้ตุรกราคติของแต่ละหน่วยงานลงนัด ตรวจสอบ และแจ้งรายชื่อบุคคลล้มละลายที่จะปลดจากล้มละลายให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เจ้าของสำนวนทราบก่อนวันครบกำหนดปลดจากล้มละลายไม่น้อยกว่า 6 เดือน

13.4 เมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้รับแจ้งรายชื่อลูกหนี้ตามข้อ 13.3 แล้วให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตรวจสอบสำนวนเพื่อดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

13.4.1 ถ้าปรากฏว่าบุคคลล้มละลายคนใดอยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะปลดจากล้มละลายได้ในทันทีที่พ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา 81/1 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2547 ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สรุปลำนวนรายงานผู้อำนวยการกองหรือผู้อำนวยการสำนักงานบังคับคดีและวางทรัพย์สินภูมิภาคแล้วแต่กรณี เพื่อขออนุญาตประกาศโฆษณาปลดจากล้มละลายตามกฎหมาย

เมื่อได้ประกาศโฆษณาตามกฎหมายแล้ว หากปรากฏว่ายังมีกิจการและทรัพย์สินของบุคคลล้มละลายอันอาจแบ่งแก่เจ้าหนี้ได้ ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ดำเนินการต่อไปจนแล้วเสร็จ และจัดทำบัญชีแบ่งครั้งสุดท้ายให้แก่เจ้าหนี้ และรายงานผลการปฏิบัติให้ศาลทราบ หรือในกรณีคดีล้มละลายที่ไม่ปรากฏทรัพย์สินให้จัดทำบัญชีรับจ่ายและรายงานผลการปฏิบัติให้ศาลทราบเช่นกัน

13.4.2 ถ้าปรากฏว่าบุคคลล้มละลายผู้ใดมิได้ให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการรวบรวมทรัพย์สินโดยไม่มีเหตุอันสมควรให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สรุปสำนวนรายงาน ผู้อำนวยการกองหรือผู้อำนวยการสำนักงานบังคับคดีและวางทรัพย์ภูมิภาคแล้วแต่กรณี เพื่อขออนุญาตยื่นคำขอต่อศาลให้มีคำสั่งหยุดนับระยะเวลาปลดจากล้มละลาย ถ้าศาลมีคำสั่งให้หยุดนับระยะเวลาแล้วให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามข้อ 13.1 และ ข้อ 13.2

13.5 ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยื่นคำขอต่อศาลเพื่อมีคำสั่งหยุดนับระยะเวลาปลดจากล้มละลายในกรณีบุคคลล้มละลายซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการรวบรวมทรัพย์สิน กรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

13.5.1 บุคคลล้มละลายได้รับหมายเรียกมาให้การสอบสวนเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์โดยชอบแล้ว แต่เพิกเฉยไม่มาดำเนินการภายในระยะเวลาที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์กำหนดไว้ โดยไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้ทราบ

13.5.2 บุคคลล้มละลายจงใจกระทำหรืองดเว้นกระทำการใด ๆ เพื่อประวิงกระบวนการพิจารณาคดีล้มละลาย

13.5.3 บุคคลล้มละลายได้โอน ยักย้าย ปกปิด หรือซุกซ่อนทรัพย์สินของตนเพื่อป้องกันหรือ ประวิงไม่ให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ หรือกระทำการฉ้อฉลเจ้าหนี้

13.5.4 บุคคลล้มละลายกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งอาจได้รับโทษตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483

ในทางปฏิบัติของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์นั้น เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดาล้มละลายและแจ้งคำสั่งให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ทราบแล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ผู้รับผิดชอบสำนวนก็จะดำเนินการตามระเบียบปฏิบัติของกรมบังคับคดีโดยประกาศแจ้งคำสั่งศาล และลงนโครพิจารณาเหตุผลบุคคลล้มละลายที่เป็นบุคคลธรรมดาจากการล้มละลายไว้มีกำหนดระยะเวลา 2 ปี 6 เดือนนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย พร้อมกับบันทึกแจ้งฝ่ายคำคู่ความทราบ และต่อมาเมื่อครบกำหนดระยะเวลา 2 ปี 6 เดือนนับแต่ศาลมีคำพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายแล้ว หากสำนวนคดีล้มละลายยังอยู่ระหว่างการจัดการกิจการและทรัพย์สินแล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ผู้รับผิดชอบสำนวนจะต้องบันทึกรายงานเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นว่าบุคคลล้มละลายคนใดอยู่ในข่ายที่จะได้รับการปลดจากล้มละลายหรือไม่ ซึ่งหากบุคคลล้มละลายคนใดหลบหนีไม่มาให้การสอบสวนกิจการและทรัพย์สิน หรือมีพฤติการณ์ไม่ยอมให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการรวบรวมทรัพย์สินของบุคคลล้มละลายเป็นต้นว่าไม่ปฏิบัติตามหมายเรียกโดยมิได้มีเหตุผลหรือข้อแก้ตัวอันควรแล้ว หรือมีพฤติการณ์จงใจปิดบังทรัพย์สินของตนแล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ผู้รับผิดชอบสำนวนก็ต้องบันทึกรายงานขออนุญาตยื่นคำขอต่อ

ศาลล้มละลายกลางเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งให้หยุดนับระยะเวลาการปลดบุคคลล้มละลายจากล้มละลาย ตามบทบัญญัติในมาตรา 81/2 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2547 แต่หากบุคคลล้มละลายคนใดไม่อยู่ในข่ายที่จะต้องยื่นคำขอให้ศาลมีคำสั่งหยุดนับระยะเวลาการปลดจากล้มละลายแล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ผู้รับผิดชอบสำนวนก็จะบันทึกรายงานผู้อำนวยการกองหรือ ผู้อำนวยการสำนักงานบังคับคดีและวางทรัพย์ภูมิภาค ขออนุญาตประกาศโฆษณาปลดบุคคลล้มละลายจากการล้มละลายเมื่อครบกำหนดระยะเวลา 3 ปี นับแต่ศาลพิพากษาให้บุคคลนั้นล้มละลาย ตามมาตรา 81/1 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2547 และในส่วนสำนวนคดีล้มละลายที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ปิดคดีไว้ และได้มีการส่งสำนวนคดีเก็บไปแล้วนั้น เมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้รับการจ่ายสำนวนคดีใหม่เพื่อดำเนินการพิจารณาเหตุหยุดนับระยะเวลาการปลดบุคคลล้มละลายจากการล้มละลาย เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ก็ต้องดำเนินการดังกล่าวมาแล้วข้างต้นเช่นกัน

#### **ขั้นตอนการยื่นคำขอหยุดนับระยะเวลาการปลดบุคคลจากการล้มละลายต่อศาล**

1. หลังจากที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งอนุญาตให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ผู้รับผิดชอบสำนวนดำเนินการยื่นคำขอต่อศาลให้มีคำสั่งหยุดนับระยะเวลาปลดบุคคลล้มละลายจากล้มละลายแล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ผู้รับผิดชอบสำนวนจะต้องยื่นคำขอต่อศาลให้มีคำสั่งหยุดนับระยะเวลา พร้อมกับแถลงภูมิฐานะของบุคคลล้มละลายให้ศาลทราบประกอบการยื่นคำขอหยุดนับระยะเวลาดังกล่าว
2. เมื่อศาลได้รับคำขอหยุดนับแล้ว มาตรา 81/2 วรรค 2 ให้ศาลกำหนดนัดไต่สวนเป็นการด่วน และส่งสำเนาคำขอให้แก่บุคคลล้มละลายทราบก่อนวันนัดไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน
3. เมื่อได้ยื่นคำขอหยุดนับระยะเวลาปลดบุคคลล้มละลายจากการล้มละลายต่อศาลแล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ผู้รับผิดชอบสำนวนต้องติดตามกำหนดวันนัดไต่สวนคำขอหยุดนับระยะเวลาและวางเงินค่านำมาหมายในการส่งหมายแจ้งวันนัดให้แก่บุคคลล้มละลายด้วย
4. เมื่อศาลกำหนดวันนัดไต่สวนคำขอแล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องยื่นบันทึกถ้อยคำยืนยันแทนการเบิกความ คำร้องขอให้บันทึกถ้อยคำ บัญชีระบุพยานพร้อมสำเนาให้แก่คู่ความอีกฝ่ายต่อศาลตามข้อกำหนดคดีล้มละลายของศาลล้มละลายกลาง
5. ในวันนัดไต่สวนคำขอหยุดนับระยะเวลาปลดบุคคลล้มละลายจากการล้มละลาย เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องไปศาลตามกำหนดนัด และแถลงอ้างตนเองเป็นพยานตามบัญชีระบุพยานที่ยื่นไว้

6. เมื่อศาลได้ไต่สวนคำขอหยุดนับแล้ว ศาลจะมีคำสั่งให้หยุดนับระยะเวลาปลดบุคคล ล้มละลายจากการล้มละลายไว้ไม่เกิน 2 ปี นับแต่วันที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยื่นคำขอ หรือวันที่ ศาลมีคำสั่ง

7. เมื่อศาลมีคำสั่งให้หยุดนับระยะเวลาไว้แล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องให้ร การคดีลงนัดวันครบกำหนดปลดบุคคลล้มละลายจากการล้มละลายและมีบันทึกแจ้งฝ่ายคำคู่ความตาม ระเบียบคำสั่งของกรมบังคับคดีต่อไป

### 3.2 ผลการหยุดนับระยะเวลาปลดบุคคลจากการล้มละลาย

การปลดบุคคลจากการล้มละลายเป็นมาตรการทางกฎหมายที่สร้างขึ้นมาเพื่อจูงใจให้ ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการของกฎหมาย ทำให้ลูกหนี้ให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ .ไม่ว่าจะเป็นการไปให้การสอบสวนกิจการทรัพย์สิน การตรวจชำระรับชำระหนี้ การประชุมเจ้าหนี้ การไปให้การไต่สวนโดยเปิดเผยที่ศาล ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ใน การรวบรวมทรัพย์สิน ซึ่งบุคคลล้มละลายจะได้รับประโยชน์จากการให้ความร่วมมือโดยได้รับการ ปลดจากล้มละลายเมื่อครบกำหนดระยะเวลา 3 ปีนับแต่วันที่ศาลพิพากษาให้ล้มละลายแล้ว รวมทั้ง หลุดพ้นจากหนี้สินที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ ไม่ว่าเจ้าหนี้จะได้ใช้สิทธิขอรับชำระ หนี้ไว้หรือไม่ก็ตาม เว้นแต่หนี้บางประเภทที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย เช่น หนี้ภาษีอากร หนี้ซึ่งเกิด ขึ้นโดยความทุจริตหรือโกงของบุคคลล้มละลาย เป็นต้น ได้มีโอกาสเริ่มต้นชีวิตใหม่

ในขณะเดียวกัน การหยุดนับระยะเวลาปลดบุคคลล้มละลายจากการล้มละลาย เป็นมาตรการลงโทษลูกหนี้ที่ไม่สุจริต ไม่ให้ความร่วมมือต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ จงใจประวิง คดี ชุกซ่อนปกปิดทรัพย์สิน ให้ยังคงมีสถานะเป็นบุคคลล้มละลายในอีกช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งผล ของการหยุดนับระยะเวลาปลดจากล้มละลายนั้นมิได้มีผลเฉพาะแต่บุคคลล้มละลายเท่านั้น แต่ยังมี ผลต่อบุคคลอื่น ซึ่งอาจแยกพิจารณาได้ดังนี้

1. ผลต่อบุคคลล้มละลาย การหยุดนับระยะเวลาปลดบุคคลจากการล้มละลายเป็น ผลร้ายกับบุคคลล้มละลาย จึงเป็นเหตุจูงใจให้บุคคลล้มละลายให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงาน พิทักษ์ทรัพย์ ในการปฏิบัติตามหน้าที่ของตนตามที่กำหนดไว้ตามกฎหมายล้มละลายมากขึ้น เพราะหากบุคคลล้มละลายไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ในการรวบรวมทรัพย์สิน โดยไม่มีเหตุอันควรแล้วศาลย่อมมีคำสั่งให้หยุดนับระยะเวลาปลดบุคคลจากการล้มละลาย ซึ่ง นอกจากจะเป็นเหตุให้บุคคลล้มละลายยังถูกจำกัดสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายล้มละลายแล้ว ยัง จำกัดสิทธิบางประการตามกฎหมายอื่นอีก เช่น ในการประกอบอาชีพของบุคคลล้มละลายใน ประเทศไทย นั้น มีพระราชบัญญัติจำนวนมาก ที่กำหนดให้การมีสถานะเป็นบุคคลล้มละลาย เป็นเหตุที่ทำให้ขาดคุณสมบัติในการเข้าสู่ตำแหน่งหน้าที่การงาน เช่น พระราชบัญญัติระเบียบเข้า

ราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2518 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 เป็นต้น ในการจำกัดคุณสมบัติต้องห้ามประกอบอาชีพของบุคคลล้มละลาย บุคคลล้มละลายยังจะต้องถูกยึดทรัพย์ บังคับขายบ้านเรือนซึ่งเป็นที่อยู่อาศัย ส่วนบุคคลล้มละลายที่ประกอบอาชีพอยู่กับบริษัทเอกชนเมื่อมีรายได้ก็ต้องส่งคืนให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ บุคคลล้มละลายและครอบครัวก็จะเกิดปัญหาหมดอนาคตที่จะประกอบสัมมาชีพ ไม่มีเงินออมไว้ ดูแลตนเองและครอบครัว เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นผลกระทบของบุคคลล้มละลายที่ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดหรือล้มละลายตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายล้มละลาย ออกไปอีกเป็นระยะเวลาไม่เกิน 2 ปี ตามคำสั่งศาล

2. ผลต่อเจ้าหนี้ ทำให้มีระยะเวลาสืบทรัพย์สินของบุคคลล้มละลาย เพื่อแถลงต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ให้ดำเนินการรวบรวมเข้ากองทรัพย์สินของบุคคลล้มละลาย เพื่อให้บรรดาเจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะทรัพย์สินที่มีการปกปิด หรือได้มาระหว่างการหยุดนับระยะเวลาปลดล้มละลาย และมีโอกาสได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินของบุคคลที่ได้มาในระหว่างที่มีการหยุดนับระยะเวลาปลดล้มละลายไว้ แต่ในคดีล้มละลายที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่สามารถรวบรวมทรัพย์สินได้ การยื่นคำขอหยุดนับระยะเวลาต่อศาล ต้องมีการส่งหมายเพื่อแจ้งนัดให้บุคคลล้มละลายทราบ ซึ่งค่าใช้จ่ายดังกล่าวเป็นภาระของเจ้าหนี้ ดังนั้น การหยุดนับระยะเวลาจึงเป็นคุณแก่เจ้าหนี้ที่ทำให้มีระยะเวลาเพิ่มขึ้นในการสืบหาทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ทุจริตปกปิดไว้เพื่อนำมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้

3. ผลต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ และศาล แม้การหยุดนับระยะเวลาปลดบุคคลล้มละลายจากการล้มละลาย เป็นมาตรการลงโทษบุคคลล้มละลายที่ไม่สุจริต และเป็นคุณแก่เจ้าหนี้ในการเพิ่มระยะเวลาการสืบหาทรัพย์สินที่บุคคลล้มละลาย ปกปิดซุกซ่อนไว้ก็ตาม แต่ในปัจจุบันกฎหมายล้มละลายกลับถูกใช้ป็นเครื่องมือของเจ้าหนี้สถาบันการเงินในการจำหน่ายหนี้สูญทางบัญชี เนื่องจากการฟ้องคดีล้มละลายเสียค่าขึ้นศาลเพียง 500 บาท ซึ่งถูกกว่าคดีแพ่งที่คิดค่าธรรมเนียมศาลตามทุนทรัพย์ที่ฟ้องแต่ไม่เกิน 200,000 บาท เมื่อลูกหนี้ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดและพิพากษาให้ล้มละลายแล้ว เจ้าหนี้สถาบันการเงินก็จะจำหน่ายหนี้ของบุคคลล้มละลายออกไปในทางบัญชีได้ ประกอบกับมาตรการให้ปลดบุคคลจากการล้มละลาย เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาสามปีนับแต่วันที่ศาลได้พิพากษาให้ล้มละลาย ทำให้ลูกหนี้เต็มใจที่จะถูกพิพากษาให้ล้มละลาย เพื่อให้ตนปลดภาระจากหนี้ทั้งหลายเร็วขึ้น ส่งผลให้สถิติข้อมูลการฟ้องคดีล้มละลายมีแนวโน้ม ที่สูงเพิ่มขึ้นทุกปีอย่างต่อเนื่อง การที่มาตรา 81/2 กำหนดให้เป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นผู้ยื่นคำขอหยุดนับระยะเวลาปลดบุคคลล้มละลายจากการล้มละลายที่ไม่ให้ความร่วมมือกับ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการรวบรวมทรัพย์สินจากการล้มละลายต่อศาล และให้ศาลกำหนดคนนัดได้สวนเป็นการคว่น เช่นนี้ จนกลายเป็นการเพิ่มปริมาณทางคดีแก่ศาลและเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อย่างมาก

4. ผลต่อเศรษฐกิจและสังคม กฎหมายล้มละลายถือเป็นกฎหมายเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อการดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ การที่ลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัวจนไม่สามารถชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ของตนได้ ทำให้บรรดาเจ้าหนี้ที่ไม่ได้รับชำระหนี้เหล่านี้ไม่สามารถที่จะชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ของตนได้อีกทอดหนึ่งเช่นกัน สถานการณ์เช่นนี้ย่อมส่งผลกระทบต่อเป็นลูกโซ่ต่อเนื่องกันไปในระบบเศรษฐกิจ เนื่องจากการประกอบธุรกิจของบุคคล แหล่งที่มาของเงินทุนส่วนใหญ่มาจากการขอสินเชื่อสถาบันการเงิน เมื่อสถาบันการเงินซึ่งเป็นเจ้าหนี้ปล่อยสินเชื่อให้แก่ลูกหนี้แล้ว หากลูกหนี้ล้มละลายและเจ้าหนี้ไม่ได้รับชำระหนี้ ทำให้เกิดปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้หรือ NPL ของสถาบันการเงิน ส่งผลกระทบต่อต้นทุนการปล่อยเงินกู้ของเจ้าหนี้ที่ต้องแบกรับภาระไว้ จนอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของสถาบันการเงินได้ และสุดท้ายเมื่อสัดส่วนของหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของสถาบันการเงินเพิ่มสูงมากขึ้น จนกลายเป็นปัญหาที่รัฐบาลต้องเข้ามาแทรกแซงให้ความช่วยเหลือแล้ว ก็ส่งผลให้หนี้ดังกล่าวกลายเป็นภาระทางงบประมาณของประเทศ รัฐบาลต้องเข้าแก้ไขฟื้นฟูภาวะเศรษฐกิจของประเทศ โดยการสงวนทรัพยากรมนุษย์ให้เกิดความสูญเสียให้น้อยที่สุด นอกจากนั้นยังก่อให้เกิดผลกระทบโดยรวมต่อสังคมอีกประการหนึ่งด้วยเนื่องจากปัญหาการไม่ได้รับชำระหนี้ของเจ้าหนี้ อาจส่งผลให้สถาบันการเงินไม่กล้าพิจารณาปล่อยเงินกู้หรือสินเชื่อต่างๆ ทำให้บุคคลอื่นๆ ที่เป็นลูกหนี้ที่ดี ประกอบการอย่างโปร่งใส อยู่ในกติกา ได้รับผลกระทบจากปัญหาการไม่ปล่อยสินเชื่อ และกลายเป็นผลวิกฤตต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ดังนั้น การที่มีการหยุดนับระยะเวลาการปลดบุคคลจากการล้มละลายออกไปอีกไม่เกิน 2 ปี อาจมีส่วนช่วยให้บรรดาเจ้าหนี้และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สามารถรวบรวมทรัพย์สินของบุคคลล้มละลายได้เพิ่มขึ้น เจ้าหนี้ที่ขอรับชำระหนี้ไว้ อาจได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่รวบรวมได้เพิ่มขึ้น เป็นการช่วยลดภาระหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ หรือหนี้ NPL ลงได้บางส่วน แต่ด้านลูกหนี้หากมีการหยุดนับระยะเวลาไว้ เป็นผลให้การเริ่มต้นชีวิตใหม่ซ้ำออกไปอีก ไม่สามารถประกอบอาชีพหรือทำนิติกรรมใดๆ ที่อาจก่อให้เกิดประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมของประเทศ แต่หากบุคคลล้มละลายหันกลับมาให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการช่วยเหลือและรวบรวมทรัพย์สินของตน เพื่อให้ตนได้รับประโยชน์จากมาตรการช่วยเหลือบุคคลล้มละลายที่สุจริตให้ได้รับการปลดจากการเป็นบุคคลล้มละลาย และกลับมามีความสามารถในการประกอบอาชีพได้โดยเร็ว ก็จะเป็นปัจจัยที่ช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศโดยรวมอีกทางหนึ่ง ส่งผลให้สังคมมีความผาสุกต่อไปได้

### 3.3 ปัญหาในการหยุดนับระยะเวลาการปลดบุคคลจากการล้มละลาย

พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2547 กำหนดหลักเกณฑ์ให้บุคคลล้มละลายที่สุจริตได้รับการปลดจากล้มละลายเมื่อครบ 3 ปี นับแต่วันที่



ศาลมีคำพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายเพื่อเป็นการให้โอกาสลูกหนี้ได้เริ่มต้นชีวิตใหม่ แต่ในขณะเดียวกันก็กำหนดมาตรการให้บุคคลล้มละลายไม่สุจริต ปกปิดชุกซ่อนทรัพย์สิน จงใจประวิงคดี และไม่ให้ความร่วมมือแก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ในการรวบรวมทรัพย์สินของบุคคลล้มละลาย ต้องอยู่ในภาวะล้มละลายต่อไปอีกไม่เกิน 2 ปี เพื่อคุ้มครองเจ้าหนี้ให้มีระยะเวลาเพิ่มขึ้นในการสืบหาทรัพย์สินที่บุคคลล้มละลายปกปิดชุกซ่อนไว้นำมาชำระหนี้ให้แก่ตน ซึ่งเป็นหลักการที่มีความเป็นธรรมต่อบุคคลทั้งสองฝ่าย

แต่การกำหนดวิธีการให้เป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นผู้ยื่นคำขอหยุดนับระยะเวลาปลดบุคคลล้มละลายจากการล้มละลาย โดยให้ศาลไต่สวนคำขอ และมีคำสั่งหยุดนับระยะเวลา ได้ก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์และศาลเป็นอันมาก ซึ่งอาจแยกพิจารณาได้เป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

### 1. ปัญหาที่เกิดขึ้นในขั้นตอนการดำเนินการชั้นศาล

ตามข้อมูลสถิติคดีล้มละลายของบุคคลล้มละลายที่เป็นบุคคลธรรมดาบันทึกไว้โดยกลุ่มงานนโยบายและแผน สำนักงานเลขานุการกรม กรมบังคับคดี ปีงบประมาณ 2547 (ตุลาคม 2546 ถึง กันยายน 2547) จำนวน 2,209 คดี ปีงบประมาณ 2548 (ตุลาคม 2547 ถึง กันยายน 2548) จำนวน 4,778 คดี และปีงบประมาณ 2549 (ตุลาคม 2548 ถึง กันยายน 2549) จำนวน 5,898 คดี ซึ่งมีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้นทุกปี มีสาเหตุจากการที่เจ้าหนี้สถาบันการเงิน หรือเจ้าหนี้อื่นๆ ใช้การฟ้องคดีล้มละลายเป็นเครื่องมือจำหน่ายหนี้สูญ ทางบัญชีของตนเมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้ไว้เด็ดขาดและพิพากษาให้ล้มละลาย หรือจากการที่เจ้าหนี้ยื่นคำพิพากษาที่ไต่สวนกำหนดระยะเวลาบังคับคดี 10 ปี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาเป็นคดีล้มละลายเพื่อตั้งสิทธิบังคับชำระหนี้ตามวิธีการของกฎหมายล้มละลายต่อไปอีก ในส่วนของลูกหนี้ก็จะอาศัยช่องทางการปลดล้มละลาย โดยปล่อยให้ตนมีหนี้จำนวนมาก เพื่อจะได้ถูกฟ้องเป็นคดีล้มละลาย และรอครบกำหนดปลดจากล้มละลายก็จะทำให้ลูกหนี้หลุดพ้นจากหนี้โดยไม่ต้องปฏิบัติตามชำระหนี้ ทำให้มีคดีที่ศาลต้องดำเนินการสอบสวนพิจารณาตัดสินชี้ขาดคดีล้มละลายที่เจ้าหนี้นำมาฟ้องเพิ่มขึ้นทุกปี เมื่อศาลเสร็จการพิจารณา โดยมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาดแล้ว และศาลได้พิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย กรณีมีเหตุเข้าลักษณะต้องหยุดนับระยะเวลาปลดล้มละลาย กฎหมายกำหนดให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยื่นคำขอหยุดนับระยะเวลา และศาลต้องดำเนินการสอบสวนพิจารณา ไต่สวนคำขอหยุดนับระยะเวลาปลดบุคคลล้มละลายจากการล้มละลายอีกขั้นตอนหนึ่ง ทำให้มีคดีต้องพิจารณาในชั้นศาลเพิ่มมากขึ้น

### 2. ปัญหาที่เกิดขึ้นในขั้นตอนการดำเนินการของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

สืบเนื่องจากมาตรา 81/2 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2547 กำหนดให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ต้อง

ยื่นคำขอต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งให้หยุดระยะเวลาก่อนพ้นกำหนดระยะเวลา 3 ปีนับแต่วันที่ศาลได้พิพากษาให้ล้มละลาย ประกอบกับกรมบังคับคดีได้มีคำสั่งที่ 445/2549 ลงวันที่ 20 ตุลาคม 2549 เรื่องการปฏิบัติงานบังคับคดีล้มละลายในจำนวนกลาง เพื่อวางแนวทางให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการบังคับคดีได้ถูกต้องไปในแนวทางเดียวกัน และให้ได้ผลสมดังเจตนารมณ์ของกฎหมายที่กำหนดมาตรการในเรื่องนี้ไว้ในด้านที่มุ่งที่จะให้เกิดความเป็นธรรมทั้งแก่เจ้าหนี้และลูกหนี้ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อมีการนำแนวทางที่วางไว้ไปปฏิบัติระยะหนึ่งก็พบว่ายังมีข้อขัดข้องบางประการสมควรที่จะปรับปรุงเพื่อการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ให้มีประสิทธิภาพ เกิดความคล่องตัวยิ่งขึ้น ดังนี้ คือ

2.1 จำนวนคดีล้มละลายบุคคลธรรมดา ที่ไม่มีกิจการและทรัพย์สินที่ต้องดำเนินการเมื่อศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ปิดคดี เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะส่งเก็บจำนวนเหล่านี้ไปเก็บที่งานเก็บจำนวน จนกว่าจะครบกำหนด 2 ปี 6 เดือนนับแต่ศาลพิพากษาเป็นบุคคลล้มละลาย ชุกรการคดีของแต่ละกองจึงจะดำเนินการตรวจสอบรายชื่อบุคคลล้มละลายที่จะปลดจากล้มละลาย โดยเบิกจ่ายจำนวนให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น เพื่อขออนุญาตยื่นคำขอหยุดนับระยะเวลาปลดล้มละลายต่อศาล ซึ่งมีขั้นตอนการทำงานที่ยุ่งยากเกินความจำเป็น สมควรวางแนวทางแก้ไขต่อไป

2.2 จากสถิติจำนวนคดีล้มละลายที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ต้องดำเนินการมีปริมาณจำนวนคดีเพิ่มมากขึ้นทุกปี ในขณะที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ผู้ปฏิบัติงานมีจำนวนเท่าเดิม ทำให้การยื่นคำขอหยุดนับระยะเวลาปลดจากล้มละลายต่อศาล อาจดำเนินการได้ไม่ทันตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ การดำเนินการลงนัด เบิกจ่ายจำนวนเมื่อครบระยะเวลา 2 ปี 6 เดือนนับแต่ศาลพิพากษาให้ล้มละลาย จึงเป็นการเพิ่มขึ้นขั้นตอนการปฏิบัติงานจำนวนคดีล้มละลายโดยไม่จำเป็น

2.3 เมื่อครบกำหนดระยะเวลา 2 ปี 6 เดือนนับแต่พิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องดำเนินการยื่นคำขอให้ศาลมีคำสั่งหยุดนับระยะเวลาปลดล้มละลาย ซึ่งมีระยะเวลาเพียง 6 เดือน เมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยื่นคำขอหยุดนับระยะเวลาต่อศาล หากคดีใดที่ศาลกำหนดวันนัดไต่สวนคำขอฯ กระชั้นชิดกับเวลาที่บุคคลล้มละลาย จะได้รับการปลดจากการล้มละลายแล้ว ปรากฏว่าการส่งหมายนัดไต่สวนคำขอฯ ให้แก่บุคคลล้มละลายไม่ชอบด้วยกฎหมาย อาจทำให้ระยะเวลาที่เหลือไม่เพียงพอที่จะส่งหมายนัดพร้อมสำเนาคำขอฯ ให้แก่บุคคลล้มละลาย ในการไต่สวนคำขอหยุดนับระยะเวลาได้อีกครั้ง จนอาจทำให้ศาลต้องสั่งจำหน่ายคำขอฯ ไป ทั้งในทางปฏิบัติของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยังพบว่าในวันนัดไต่สวนคำขอฯ เมื่อบุคคลล้มละลายไปศาล และแถลงต่อศาลว่ามีได้มีเจตนาที่จะไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ และศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าบุคคลล้มละลายไม่มีเจตนาไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แล้ว จึงมีคำสั่งจำหน่ายคำขอฯ และกำหนดให้บุคคลล้มละลายไปให้การสอบสวนกิจการและทรัพย์สิน

ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต่อมาปรากฏว่าบุคคลล้มละลายมิได้ไปให้การสอบสวนต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ หรือไปให้การสอบสวนแล้วพบว่าบุคคลล้มละลายทุจริต และระยะเวลาที่เหลืออยู่มีไม่เพียงพอในการดำเนินการยื่นคำขอให้หยุดนับระยะเวลาปลดจากการล้มละลาย

2.4 ตามคำสั่งกรมบังคับคดี ที่ 445/2549 ลงวันที่ 20 ตุลาคม 2549 ที่กำหนดหลักเกณฑ์กรณีที่บุคคลล้มละลายไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ในการรวบรวมทรัพย์สิน ตาม ข้อ 13.5.2 บุคคลล้มละลายจงใจกระทำหรืองดเว้นกระทำการใดๆ เพื่อประวิงกระบวนการพิจารณาคดีล้มละลาย เป็นการกำหนดเปิดกว้าง ที่ให้โอกาสให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นผู้ใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจว่ากรณีไหนเป็นกรณีบุคคลล้มละลายกระทำเข้าข่ายลักษณะดังกล่าว ซึ่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่ละคนอาจใช้ดุลยพินิจไม่เหมือนกัน เป็นปัญหาอาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อบุคคลล้มละลายได้

2.5 คดีที่ต้องยื่นคำขอหยุดนับระยะเวลาปลดบุคคลจากล้มละลายต่อศาล มีค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียมศาล หากเป็นคดีที่ไม่สามารถรวบรวมทรัพย์สินได้ ค่าใช้จ่ายต่างๆ ตกเป็นภาระกับเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ต้องรับผิดชอบ เมื่อมีการตรวจสอบเงินในคดีแล้วไม่เพียงพอสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ขอรับเงินที่เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์วางในชั้นศาล แต่มีเงินไม่พอสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในชั้นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ต้องวางเงินเพิ่มตามที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์กำหนด หากเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ไม่ยอมวางเงินเพิ่มตามกำหนดนัด และไม่มีเจ้าหนี้อื่นยอมวางค่าใช้จ่ายแทน ถือเป็นเหตุขัดข้องที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่อาจดำเนินการให้ได้ผลเพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จำเป็นต้องประกาศนัดประชุมเจ้าหนี้เพื่อพิจารณาดังเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ใหม่แทนเจ้าหนี้เดิม ซึ่งเป็นการเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายในจำนวนคดีมากขึ้น หรือหากมีการประชุมเจ้าหนี้ล่าช้าออกไปก็จะเป็นเหตุให้ไม่สามารถยื่นคำขอหยุดนับระยะเวลาปลดบุคคลจากล้มละลายต่อศาลได้ทันตามกำหนดได้ และเป็นเหตุที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต้องรายงานศาลให้ยกเลิกการล้มละลายตามมาตรา 135(1) แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 อันจะส่งผลให้บทบัญญัติในเรื่องการหยุดนับระยะเวลาปลดบุคคลจากล้มละลาย ไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายได้

## บทที่ 4

### สรุปผลของการศึกษาและข้อเสนอแนะ

#### 4.1 สรุปผลของการศึกษา

จากผลการศึกษาการพัฒนากฎหมายล้มละลายของประเทศไทย ที่มีผลบังคับใช้ใน ปัจจุบันพบว่าเจตนารมณ์ที่จะจัดการชำระหนี้สิน จำกัดสิทธิบางประการของผู้ถือหุ้น ผู้กักเงินไม่อาจชำระหนี้ได้เข้าลักษณะมีหนี้สินล้นพ้นตัวมีให้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบ เศรษฐกิจและสังคมโดยรวม สำหรับลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดาเมื่อล้มละลายแล้ว แต่เมื่อไม่มีหน ทางหรือความสามารถที่จะชำระหนี้ได้อีกต่อไป การให้ลูกหนี้อยู่ในสถานะมีหนี้สินล้นพ้นตัวตลอด ไปเช่นนี้โดยไม่มีหนทางที่เจ้าหนี้จะได้รับชำระหนี้อีก มิได้ก่อให้เกิดประโยชน์แต่อย่างใดต่อตัว บุคคลล้มละลาย เจ้าหนี้ สังคม และเศรษฐกิจ หลักกฎหมายล้มละลายของประเทศไทย ซึ่งมีแนวคิด เดียวกับหลักกฎหมายของหลายประเทศ โดยเฉพาะกฎหมายล้มละลายของประเทศอังกฤษซึ่งเป็น แม่แบบของกฎหมายล้มละลายของประเทศไทยที่ประสงคให้บุคคลล้มละลายได้เริ่มต้นชีวิตใหม่ และใช้ความสามารถที่มีเป็นกำลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศได้ แต่ขณะ เดียวกันก็ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการหยุดนับระยะเวลาปลดจากการเป็นบุคคลล้มละลาย เพื่อเป็น มาตรการลงโทษบุคคลล้มละลายที่ไม่สุจริต ที่ไม่ให้ความร่วมมือต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ จงใจ ประวิงคดี ชุกซ่อน ปกปิดทรัพย์สิน ยังคงมีสถานะเป็นบุคคลล้มละลายในอีกช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อให้เจ้าหนี้และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ มีระยะเวลาเพิ่มขึ้นในการสืบหาทรัพย์สินของบุคคล ล้มละลายทุจริตปกปิดไว้ เพื่อนำมาชำระหนี้ให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ ทำให้บุคคลล้มละลายเห็นความ สำคัญของการให้ความร่วมมือต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ในการรวบรวมทรัพย์สิน และไม่ใ้ บุคคลล้มละลายที่ไม่สุจริตใช้เป็นช่องทางในการทำให้ตนเองได้รับประโยชน์ หลุดพ้นจากภาระหนี้ สิน อันเป็นหลักการที่เป็นธรรมแก่คู่ความทั้งสองฝ่าย แต่อย่างไรก็ตามการกำหนดวิธีการให้เจ้า พนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นผู้ยื่นคำขอหยุดนับระยะเวลานั้น เมื่อได้ปฏิบัติงานไปแล้วระยะหนึ่งพบ ว่ายังมีข้อขัดข้องบางประการที่สมควรจะต้องมีการปรับปรุงเพื่อลดขั้นตอนที่ซับซ้อนยุ่งยากลง ให้ มีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น ยังผลให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความเป็น ธรรมในสังคม สอดตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

#### 4.2 ข้อเสนอแนะ

ตามที่มีการแก้ไขพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2547 ได้บัญญัติหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปลดบุคคลจาก การล้มละลาย เพื่อจูงใจบุคคลล้มละลายให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เพื่อไม่ให้ถูก

จำกัดสิทธิและหน้าที่หากศาลมีคำสั่งให้หยุดระยะเวลาปลดล้มละลายออกไปอีก ส่งผลให้บุคคลล้มละลายได้เริ่มต้นชีวิตใหม่ สามารถประกอบอาชีพ เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ให้ก้าวไปข้างหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตามในการบัญญัติหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการหยุดนับระยะเวลาการปลดบุคคลจากการล้มละลาย โดยกำหนดให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ยื่นคำขอต่อศาลให้มีคำสั่งให้หยุดระยะเวลาการปลดบุคคลจากการล้มละลาย ก่อนพ้นกำหนดระยะเวลา 3 ปีนับแต่วันที่ศาลได้พิพากษาให้ล้มละลาย ตามมาตรา 81/2 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2547 เป็นมาตรการลงโทษบุคคลล้มละลายที่ไม่สุจริต ไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ จงใจประวิงคดี ซุกซ่อน ปกปิดทรัพย์สิน ส่งผลดีให้เจ้าหนี้และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีระยะเวลาสืบทรัพย์ของบุคคลล้มละลายเพิ่มขึ้น และการที่กำหนดให้ศาลนัดไต่สวนคำขอหยุดนับระยะเวลาปลดจากล้มละลาย เป็นมาตรการทางกฎหมายที่ยังคงมีความจำเป็นอยู่ เนื่องจากศาลเป็นองค์กรที่อำนวยความสะดวกให้ประชาชนจากกลิ่นกรองความถูกต้องอีกชั้นหนึ่ง แต่จากการวิเคราะห์หลักกฎหมาย ระเบียบวิธีปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง การดำเนินการมีคำขอหยุดนับระยะเวลาการปลดล้มละลายของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ โดยการลงนัดไว้ 30 เดือน เพื่อพิจารณาว่ามีเหตุที่จะรายงานศาลขอหยุดนับระยะเวลาปลดถูกหนีจากการล้มละลายหรือไม่ จึงเหลือระยะเวลาเพียง 6 เดือนที่ตุรกราคคดีแต่ละกองจะเบิกสำนวนมาให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ดำเนินการยื่นคำขอหยุดนับระยะเวลาปลดล้มละลาย อาจมีเวลาไม่เพียงพอที่จะสามารถดำเนินการได้ทัน ทั้งการกำหนดวิธีการให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นผู้ยื่นคำขอหยุดระยะเวลาปลดจากล้มละลาย โดยให้ศาลกำหนดนัดไต่สวนคำขอก่อนมีคำสั่งหยุดนับระยะเวลาเมื่อได้ปฏิบัติไปในช่วงเวลาหนึ่งแล้ว เป็นผลกระทบต่อเจ้าหนี้ที่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินการยื่นคำขอหยุดนับระยะเวลาปลดจากล้มละลาย หากเจ้าหนี้ไม่วางเงินค่าใช้จ่ายภายในกำหนดครบถึงการยื่นคำขอหยุดนับระยะเวลาปลดจากล้มละลายของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้ และมีข้อขัดข้องบางประการที่สมควรจะต้องปรับปรุงแก้ไข แต่การแก้ไขกฎหมายต้องใช้ระยะเวลา เพื่อให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างรวดเร็ว คณะผู้จัดทำจึงขอเสนอแนวทางแก้ไขข้อขัดข้องโดยกำหนดเป็นมาตรการ ดังนี้

## 1. มาตรการระยะสั้น

สมควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งกรมบังคับคดี ที่ 445/2549 ลงวันที่ 20 ตุลาคม 2549 เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในการยื่นคำขอหยุดนับระยะเวลาปลดบุคคลจากการล้มละลาย ดังนี้

1.1 กรณีบุคคลล้มละลายไม่มาให้การสอบสวนเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยื่นคำขอหยุดนับระยะเวลาปลดล้มละลาย เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ล้มละลายแล้ว

1.2 กรณีบุคคลล้มละลายมาให้การสอบสวนเกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สิน ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ แต่มิได้ไปให้การไต่สวน โดยเปิดเผยในชั้นศาล ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ดำเนินการยื่นคำขอหยุดนับเสนอศาลเพื่อยื่นต่อศาลให้ไต่สวนมีคำสั่ง ภายหลังจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แถลงต่อศาลให้ออกหมายจับ

1.3 กรณีปรากฏข้อเท็จจริงอื่นใดที่มีเหตุหยุดนับระยะเวลาการปลดจากล้มละลาย นอกจากกรณีตามข้อ 1.1 และข้อ 1.2 ให้ยื่นคำขอหยุดนับระยะเวลาการปลดจากล้มละลาย ต่อศาลเสนอศาลเมื่อมีข้อเท็จจริงปรากฏ

## 2. มาตรการระยะยาว

สมควรให้ปรับปรุงกฎหมายล้มละลายในส่วนที่กำหนดวิธีการให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เป็นผู้ยื่นคำขอหยุดนับระยะเวลาปลดจากการล้มละลาย โดยให้ศาลไต่สวนคำขอก่อน มีคำสั่งหยุดนับระยะตาม มาตรา 81/2 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 แก้ไขเพิ่มเติม โดย พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2547 เป็น “เมื่อได้รับรายงานจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เป็นหนังสือว่าบุคคลล้มละลายมิได้ให้ความร่วมมือในการรวบรวมทรัพย์สิน ให้ศาลมีคำสั่งหยุดนับระยะเวลาปลดบุคคลจากล้มละลายไว้รวมกัน ไม่เกิน 2 ปี นับแต่วันที่ได้รับรายงานจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ หรือวันที่ศาลสั่ง หากศาลไม่มีคำสั่งเป็นประการใดก่อนพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา 81/1 ให้ถือว่าศาลมีคำสั่งตามรายงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์”

ทั้งนี้คณะผู้จัดทำโครงการนี้ พิจารณาแล้วเห็นว่า บทบัญญัติเกี่ยวกับการหยุดนับระยะเวลาปลดบุคคลจากล้มละลาย เป็นบทบัญญัติที่กระทบสิทธิของบุคคลล้มละลาย ดังนั้น เพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลล้มละลาย ที่จะต้องตกอยู่ในภาวะล้มละลายต่อไปอีก 2 ปี จึงเห็นควรคงหลักการให้ศาลเป็นผู้พิจารณาก่อนกรณีมีคำสั่งหยุดนับระยะเวลาปลดบุคคลจากการล้มละลายอีกชั้นหนึ่ง โดยกำหนดขั้นตอนการขอหยุดนับระยะเวลาปลดบุคคลล้มละลายให้กระชับ เพื่อความเหมาะสมยิ่งขึ้น และไม่เป็นการตัดสิทธิของบุคคลล้มละลายที่จะยื่นคำขอให้ยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำสั่งดังกล่าวได้ ตามมาตรา 81/4 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 แก้ไขเพิ่มเติม โดย พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2547

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น หากมีการแก้ไขกฎหมาย และระเบียบวิธีปฏิบัติตามแนวทางที่คณะผู้จัดทำโครงการนี้เสนอข้างต้น จะช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายให้กับเจ้าหนี้ หรือ กองทรัพย์สินของบุคคลล้มละลายทำให้เจ้าหนี้อาจได้รับส่วนแบ่งในกองทรัพย์สินมากขึ้น เป็นการลดขั้นตอนในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์และศาล ส่งผลให้ลดปริมาณงาน แก้ไขปัญหาความผิดพลาดในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เป็นการประหยัดงบประมาณของประเทศชาติได้อีกทางหนึ่ง ส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายล้มละลายเป็นไปตามเจตนารมณ์ ส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมของประเทศต่อไป

## บรรณานุกรม

### หนังสือภาษาไทย

ประดิษฐ์ เอกมณี. หนังสือรวมคำบรรยายสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

สมัยที่ 57 เล่ม 7-9

พิชัย นิลทองคำ. กฎหมายล้มละลายภาคปฏิบัติและคู่มือเตรียมสอบ (คำถาม-คำตอบ) พิมพ์ครั้งที่

1

: กรุงเทพฯ อททยา มิถุนเนียม ,2544.

สุธีร์ สุภนิตย์. หลักกฎหมายล้มละลายและการฟื้นฟูกิจการ . พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร :

สำนักพิมพ์วิญญูชน , 2549.

### วิทยานิพนธ์

ธวัช ชุนเคลือบทอง. “ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการฟื้นจากการล้มละลายของบุคคลธรรมดา.”

วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2544.

สุกัญญา ประดิษฐ์วิทยา. “ข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งหรือการประกอบอาชีพของบุคคลล้มละลาย

:

ศึกษาเฉพาะกรณีการประกอบอาชีพรับราชการ.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549.

### บทความ

ชลิต อินทรวิมลเมธา. “สังคมไทย...ได้อะไรจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายล้มละลายว่าด้วยการ

ปลดจากล้มละลาย.” วารสารรัฐสภาสาร ปีที่ 53 ฉบับที่ 5 (พฤษภาคม 2548) : น 72-





## ภาคผนวก

### เรื่อง หารือกฎหมายตามมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 5)

พ.ศ. 2542

กรมบังคับคดีได้มีหนังสือ ที่ ขธ 0401/31160 ลงวันที่ 11 กันยายน 2544 ถึง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินของบุคคลล้มละลายที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้รวบรวมไว้เพื่อแบ่งแก่เจ้าหนี้ในกรณีที่บุคคลล้มละลายพ้นจากการล้มละลายตามมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2542 สรุปความได้ว่า ตามที่มาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติว่า “บรรดาหนี้ที่ศาลมีคำพิพากษาให้ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาเป็นบุคคลล้มละลายและหนี้อันเป็นมูลเหตุที่ฟ้องล้มละลายไม่มีลักษณะเป็นการทุจริตให้ลูกหนี้พ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลายเมื่อครบสามปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย และให้นำบทบัญญัติมาตรา 76 และมาตรา 77 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาใช้บังคับโดยอนุโลม” นั้น เนื่องจากบทบัญญัตินี้ดังกล่าว บัญญัติแต่เพียงว่าให้ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาเป็นบุคคลล้มละลายและหนี้อันเป็นมูลเหตุที่ฟ้องล้มละลายไม่มีลักษณะเป็นการทุจริต ให้ลูกหนี้พ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลายเมื่อครบสามปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย แต่ไม่ได้กำหนดมาตรการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินที่อยู่ระหว่างการรวบรวมหรืออยู่ในระหว่างการจัดการของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ว่าจะยังคงอยู่ในอำนาจจัดการของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต่อไปหรือจะพ้นจากการจัดการของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ทำให้การบังคับใช้กฎหมายในส่วนนี้ไม่ชัดเจนและอาจก่อให้เกิดปัญหาตามมาได้

กรมบังคับคดีจึงขอรื้อว่า ในกรณีที่บุคคลล้มละลายพ้นจากการล้มละลายตามมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2542 ทรัพย์สินของบุคคลล้มละลายที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้รวบรวมไว้ตามมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 หรืออยู่ในระหว่างการจัดการของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะพ้นจากอำนาจจัดการทรัพย์สินของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ หรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจดำเนินการต่อไปจนแล้วเสร็จเพื่อนำมาแบ่งให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ในคดีล้มละลายต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 11) ได้พิจารณาข้อหาดังกล่าว โดยมีผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (กรมบังคับคดี) และผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นดังนี้

เป็นบุคคลล้มละลายและหนี้อันเป็นเหตุที่ฟ้องล้มละลายไม่มีลักษณะเป็นการทุจริตให้ลูกหนี้พ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลายเมื่อครบสามปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย และให้นำบทบัญญัติมาตรา 76<sup>1</sup> และมาตรา 77<sup>2</sup> แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 มาใช้บังคับโดยอนุโลม” แล้ว จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ลูกหนี้เท่านั้นที่พ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลาย และเมื่อลูกหนี้ดังกล่าวพ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลายแล้วก็ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์โฆษณาชื่อผู้ที่พ้นจากการล้มละลายในราชกิจจานุเบกษาและในหนังสือพิมพ์รายวันไม่น้อยกว่าหนึ่งฉบับ และให้หลุดพ้นจากหนี้ทั้งปวงอันพึงขอรับชำระได้ เว้นแต่ หนี้เกี่ยวกับภาษีอากร หรือจังกอบของรัฐบาลหรือเทศบาล และหนี้ซึ่งได้เกิดขึ้นโดยความทุจริตหรือโกงของบุคคลล้มละลาย หรือหนี้ซึ่งเจ้าหนี้ไม่ได้เรียกร้องเนื่องจากความทุจริตหรือโกงซึ่งบุคคลล้มละลายมีส่วนเกี่ยวข้องกับสมรู้ส่วนทรัพย์สินของลูกหนี้ตามมาตรา 109<sup>3</sup> แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483

---

<sup>1</sup> มาตรา 76 เมื่อศาลได้มีคำสั่งปลดจากล้มละลายแล้ว ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์โฆษณาในราชกิจจานุเบกษาและในหนังสือพิมพ์รายวันไม่น้อยกว่าหนึ่งฉบับ

<sup>2</sup> มาตรา 77 คำสั่งปลดจากล้มละลายทำให้บุคคลล้มละลายหลุดพ้นจากหนี้ทั้งปวงอันพึงขอรับชำระได้ เว้นแต่

- (1) หนี้เกี่ยวกับภาษีอากร หรือจังกอบของรัฐบาลหรือเทศบาล
- (2) หนี้ซึ่งได้เกิดขึ้นโดยความทุจริตหรือโกงของบุคคลล้มละลาย หรือหนี้ซึ่งเจ้าหนี้ไม่ได้เรียกร้องเนื่องจากความทุจริตหรือโกงซึ่งบุคคลล้มละลายมีส่วนเกี่ยวข้องกับสมรู้

<sup>3</sup> มาตรา 109 ทรัพย์สินดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นทรัพย์สินในคดีล้มละลายอันอาจแบ่งแก่เจ้าหนี้ได้

(1) ทรัพย์สินทั้งหลายอันลูกหนี้มีอยู่ในเวลาเริ่มต้นแห่งการล้มละลาย รวมทั้งสิทธิเรียกร้องเหนือทรัพย์สินของบุคคลอื่น เว้นแต่

- ก. เครื่องใช้สอยส่วนตัวจำเป็นแก่การดำรงชีพ ซึ่งลูกหนี้รวมทั้งคู่สมรสและบุตรผู้เยาว์ของลูกหนี้จำเป็นต้องใช้ตามสมควรแก่ฐานะานุรูป และ
- ข. สัตว์ พืชพันธุ์ เครื่องมือและสิ่งของสำหรับใช้ในการประกอบอาชีพของลูกหนี้ราคารวมกันไม่เกินหนึ่งแสนบาท

(2) ทรัพย์สินซึ่งลูกหนี้ได้มาภายหลังเวลาเริ่มต้นแห่งการล้มละลายจนถึงเวลาปลดจากล้มละลาย

ยังคงมีอำนาจจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ได้รวบรวมไว้หรืออยู่ในระหว่างการจัดกิจการได้ต่อไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 และที่แก้ไขเพิ่มเติม<sup>4</sup> เพื่อนำมาแบ่งให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ในคดีล้มละลายต่อไป ซึ่งความเห็นที่ได้กล่าวมานั้นสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2542 ในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการของวุฒิสภา<sup>5</sup> ที่มีความมุ่งหมายจะปลดหนี้ให้แก่ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาผู้มีหนี้สินส่วนตัว เพื่อให้โอกาสได้หลุดพ้นจากหนี้สินทั้งปวงและสามารถเริ่มต้นชีวิตใหม่ได้โดยเร็ว แต่มิได้กล่าวถึงเรื่องการหลุดพ้นของทรัพย์สินของลูกหนี้ไว้ด้วย

ดังนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 11) จึงมีความเห็นว่า การพ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลายดังกล่าวย่อมเป็นการหลุดพ้นจากหนี้สินอันเป็นสถานะเฉพาะตัวของลูกหนี้เท่านั้น โดยไม่มีผลให้ทรัพย์สินของลูกหนี้หลุดพ้นไปด้วยแต่อย่างใด และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยังคงมีอำนาจดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ได้รวบรวมไว้แล้วหรืออยู่ใน

---

(3) สิ่งของซึ่งอยู่ในครอบครองหรืออำนาจสั่งการหรือสั่งจำหน่ายของลูกหนี้ในทางการค้าหรือธุรกิจของลูกหนี้ ด้วยความยินยอมของเจ้าของอันแท้จริง โดยพฤติการณ์ซึ่งทำให้เห็นว่าลูกหนี้เป็นเจ้าของในขณะที่มีการขอให้ลูกหนี้นั้นล้มละลาย

<sup>4</sup> พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช 2483 ปัจจุบันได้ถูกแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2511 พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2526 พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2541 พระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2543

<sup>5</sup> เจตนารมณ์หลักที่สำคัญของกฎหมายล้มละลายในทุกประเทศ คือ การจัดการเอาทรัพย์สินทั้งหมดที่ลูกหนี้มีอยู่มาทำการขายทอดตลาดเพื่อนำเงินมาชำระหนี้ทั้งปวง เมื่อขายหมดแล้วหากไม่พอชำระหนี้ก็ให้ถือว่าหนี้สินสิ้นสุดไป กฎหมายล้มละลายไม่มีจุดหมายที่จะลงโทษลูกหนี้ผู้มีหนี้สินส่วนตัวแต่อย่างใด และเป็นการป้องกันไม่ให้เจ้าหนี้เร่งรัดหนี้สินจนก่อให้เกิดปัญหาสังคม การก่อกวนวินาศกรรม กฎหมายมุ่งจะจัดการปลดหนี้ให้แก่ลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดาผู้มีหนี้สินส่วนตัว เพื่อให้โอกาสบุคคลเหล่านั้นไปเริ่มต้นชีวิตใหม่ได้ ส่วนลูกหนี้นิติบุคคลนั้น เมื่อขายทรัพย์สินหมดแล้วก็ถือว่าสิ้นสภาพไป ซึ่งแตกต่างจากลูกหนี้ที่เป็นบุคคลธรรมดา ซึ่งยังต้องดำรงชีวิตอยู่ต่อไป มีจิตวิญญาณและมีครอบครัวที่จะต้องเลี้ยงดู จึงต้องให้โอกาสบุคคลเหล่านั้นไปเริ่มต้นชีวิตใหม่ในสังคมได้ต่อไป



เมื่อได้พิจารณาบทบัญญัติมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ 5) พ.ศ.  
2542 ที่บัญญัติว่า “บรรดาคดีล้มละลายที่ศาลมีคำพิพากษาให้ลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา

## ประวัติผู้ศึกษา

1. ชื่อ – สกุล : นายณัฐพล เนตรพุกคณะ  
ตำแหน่งปัจจุบัน : นิตกร 6ว สำนักงานเลขานุการกรม กรมบังคับคดี  
วุฒิการศึกษา : นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง  
สถานที่ติดต่อ : 2/68 หมู่ 4 ตำบลบางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี  
หมายเลขโทรศัพท์ : ที่ทำงาน 0-2881-4964  
มือถือ 08-1682-8043
2. ชื่อ – สกุล : นายปิยะพงษ์ นัยนาภาภรณ์  
ตำแหน่งปัจจุบัน : นิตกร 5 กองจำหน่ายทรัพย์สิน กรมบังคับคดี  
วุฒิการศึกษา : นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง  
สถานที่ติดต่อ : 33/197 บ้านพักข้าราชการกระทรวงยุติธรรม ซอยวัดกระจิง  
แขวงนิมพลี เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร  
หมายเลขโทรศัพท์ : ที่ทำงาน 0-2881-5026  
มือถือ 08-1683-9677
3. ชื่อ – สกุล : นายพิสิษฐ์ อามระรัตน์  
ตำแหน่งปัจจุบัน : นิตกร 5 กองจำหน่ายทรัพย์สิน กรมบังคับคดี  
วุฒิการศึกษา : นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง  
สถานที่ติดต่อ : 181/25 ซอยสิงหนุยกษ์ ถนนประชาราษฎร์ 2 แขวง/เขตบางซื่อ  
กรุงเทพมหานคร  
หมายเลขโทรศัพท์ : ที่ทำงาน 0-2881-5025  
มือถือ 08-1837-0922
4. ชื่อ – สกุล : นายวิเชียร เผ่าชู  
ตำแหน่งปัจจุบัน : นิตกร 5 กองบังคับคดีล้มละลาย 1 กรมบังคับคดี  
วุฒิการศึกษา : นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์  
สถานที่ติดต่อ : 19/2 ถนนพัฒนาการ แขวงบางหว้า เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร  
หมายเลขโทรศัพท์ : ที่ทำงาน 0-2887-5064  
มือถือ 08-1452-7095

5. ชื่อ – สกุล : นางสาวชุตินา โชคพงษ์อุดมชัย  
ตำแหน่งปัจจุบัน : นิติกร 5 กองบังคับคดีล้มละลาย 1 กรมบังคับคดี  
วุฒิการศึกษา : นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์  
สถานที่ติดต่อ : 174/8 ลาดพร้าว 93 แขวงวังทองหลาง เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร  
หมายเลขโทรศัพท์ : ที่ทำงาน 0-2881-49000  
มือถือ 08-1839-0829
6. ชื่อ – สกุล : นายธีรยุทธ ยอดเพชรไทย  
ตำแหน่งปัจจุบัน : นิติกร 5 กองบังคับคดีล้มละลาย 1 กรมบังคับคดี  
วุฒิการศึกษา : นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง  
สถานที่ติดต่อ : 61/178 หมู่ 5 ตำบลลานตากฟ้า อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม  
หมายเลขโทรศัพท์ : ที่ทำงาน 0-2881-4377-8  
มือถือ 08-9926-3961
7. ชื่อ – สกุล : นางนาถวดี ภูเด่นไสย  
ตำแหน่งปัจจุบัน : นิติกร 5 กองบังคับคดีล้มละลาย 2 กรมบังคับคดี  
วุฒิการศึกษา : นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสยาม  
สถานที่ติดต่อ : 80 ซอยวัดสุทธาวาส แขวงดาวคะนอง เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร  
หมายเลขโทรศัพท์ : ที่ทำงาน 0-2887-5089  
มือถือ 08-1838-2165
8. ชื่อ – สกุล : นายไพโรจน์ ชัยหุ้ย  
ตำแหน่งปัจจุบัน : นิติกร 5 กองบังคับคดีล้มละลาย 3 กรมบังคับคดี  
วุฒิการศึกษา : นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง  
สถานที่ติดต่อ : 33/131 บ้านพักข้าราชการกระทรวงยุติธรรม ซอยวัดกระจิง  
ถนน.บรมราชชนนี 67 แขวงนิมพิลี เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร  
หมายเลขโทรศัพท์ : ที่ทำงาน 0-2881-7830  
มือถือ 08-5131-6301
9. ชื่อ – สกุล : นายสุรพล อักษรเนียม  
ตำแหน่งปัจจุบัน : นิติกร 5 กองบังคับคดีล้มละลาย 4 กรมบังคับคดี  
วุฒิการศึกษา : นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง  
สถานที่ติดต่อ : 33/198 บ้านพักข้าราชการกระทรวงยุติธรรม ซอยวัดกระจิง  
ถนนบรมราชชนนี 67 แขวงนิมพิลี เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

หมายเลขโทรศัพท์ : ที่ทำงาน 0-2881-4384

มือถือ 08-9677-3558

10. ชื่อ – สกุล : นางสาวสิริวรรณ จันทร์สิน  
ตำแหน่งปัจจุบัน : นิติกร 5 กองบังคับคดีล้มละลาย 4 กรมบังคับคดี  
วุฒิการศึกษา : นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์  
สถานที่ติดต่อ : 45/1 หมู่ที่ 10 ตำบลบางหัวเสือ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ  
หมายเลขโทรศัพท์ : ที่ทำงาน 0-2881-4921  
มือถือ 08-1984-3781
11. ชื่อ – สกุล : นายเจตพันธ์ สุนิพล  
ตำแหน่งปัจจุบัน : นิติกร 5 กองบังคับคดีล้มละลาย 5 กรมบังคับคดี  
วุฒิการศึกษา : นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสยาม  
สถานที่ติดต่อ : 1/10 หมู่ 12 แขวงบางด้วน เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร 10160  
หมายเลขโทรศัพท์ : ที่ทำงาน 0-2881-4379  
มือถือ 08-1711-8521
12. ชื่อ – สกุล : นางสาวกัจจา ท้าวสกุล  
ตำแหน่งปัจจุบัน : นิติกร 5 กองบังคับคดีล้มละลาย 5 กรมบังคับคดี  
วุฒิการศึกษา : นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง  
สถานที่ติดต่อ : 116/12 ถนนบางขุนนนท์ แขวงบางขุนนนท์ เขตบางกอกน้อย  
กรุงเทพมหานคร 10700  
หมายเลขโทรศัพท์ : ที่ทำงาน 0-2881-4386  
มือถือ 08-1483-7362
13. ชื่อ – สกุล : นายเมธีวัฒน์ คำเสื่อ  
ตำแหน่งปัจจุบัน : นิติกร 5 กองยึดทรัพย์สิน กรมบังคับคดี  
วุฒิการศึกษา : นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่  
สถานที่ติดต่อ : 69/7 ถนนศรีอยุธยา แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300  
หมายเลขโทรศัพท์ : ที่ทำงาน 0-2881-4952  
มือถือ 08-8173-1397